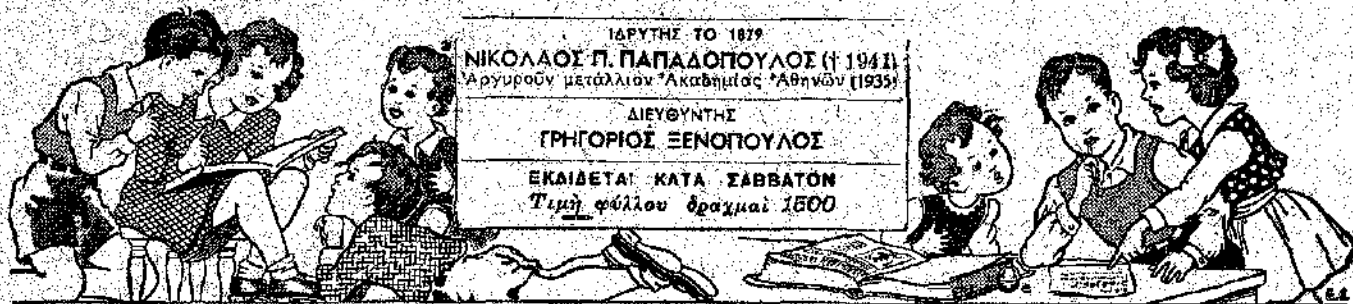

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟ 1879
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ († 1941)
 Αργυρού μετάλλιον Ακαδημίας Αθηνών (1935)
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
 ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
 Τιμή φύλλου δραχμαί 1500

Περίοδος Α' — Τόμος 2ος

Αθήναι, 13 και 27 Μαρτίου 1948

Έτος 70ον — Αριθ. 8-9

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Όταν πριν από ένα χρόνο ακριβώς, οι Σύμμαχοι παρέδιδαν τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα, όλο το έθνος περίμενε γρήγορα τη μέρα,

που θα μπορούσε να γιορτάσει μέσα στην ευτυχία της ελευθρίας, την επίσημη έναυσμάτισή τους με τη Μητέρα Πατρίδα. Μα κακή μοίρα το θέλησε, να περάσει ένας ολόκληρος χρόνος κι οι περιπέτειες όχι μόνο να μὴν έχουν σταματήσει, αλλά να έχουν φροντώσει ακόμα περισσότερο. Έτσι η γιορτή που θα ήταν μια από τις μεγαλύτερες της ιστορίας του, έγινε μέσα σε καπνούς πολέμου. Ο κόσμος ολος θαύμασε το λαό, που ενώ ο τόπος του καινεται, μπορεί να γιορτάσει άλλου την πραγματοποίηση ενός παλιού του λόγου.

Μια γωνιά γής πάλι, αιώνας πεσιμένε αυτή τη Μεγάλη μέρα. Ο κατακτητής έχει φύγει, ο εμφύλιος παραγωγός δεν την έχει άγχει, ζει ειρηνικά, εδνωμένα απ' αυτή την άποψη. Φόβος καπνού και θανάτων δεν την τριγυρίζει. Την ημέρα που θα ήταν η πιο μεγάλη της ιστορίας της, χάπως αλλιώς την πέμνε. Μα η Πατρίδα, που ζει ένα όραμα δεν μπορεί να τις την προσ-

φέρει. Δε θα βαρυνωμήσει. Το ξέρει—το νοιώθει γιατί και κείνη το ζει—πως το μεγαλείο του λαού μας είναι ακριβώς η Ζωή του, ο

αδιάκοπος αγώνας για την Ελευθερία του.

Από την αρχαία εποχή, τα Δωδεκάνησα προσφέρουν τη συμβολή τους στον Ελληνικό πολιτισμό. Δε σταμάτησαν να την προσφέ-

ρουν και στα χρόνια της δουλείας τους. Τα εμπόδια του κατακτητή, δεν έκαναν άλλο, παρά να φρεωνούν τις ψυχές. Τώρα, μπορούν με μεγαλύτερη ασφάλεια να προχωρήσουν στο δρόμο της δημιουργίας. Με την απελευθέρωση των νησιών, δε συντελείται μόνο μια πράξη δικαιοσύνης απέναντι στην πατρίδα μας και μια ένωσή που θα φέρει ευτυχία. Μπαίνει και μια καινούρια δύναμη στο Έθνος μας, που πολύ σύντομα θα χαρούμε τους καρπούς της.

Κι έχει τόσα να επιτελέσει αυτή η δύναμη! Από την εθνική ολοκλήρωση ως την κοινωνική εθιμογία και τη δημιουργία Πολιτισμού, διασχούν ένα πλήθος μεγάλων κι άορατων αγώνων, που εξασφαλίζουν στην Ελλάδα εκτός απ' όλο τ' άλλα τη ζωτικότητα, εξασφαλίζουν μ' άλλα λόγια μιαν αληθινή Ελλάδα.

ΧΑΡΟΥΜΕΝΑ ΠΑΙΔΙΑ

Ελληνόπουλα της Ρόδου.
 Η ευτυχία είναι ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους.

ΤΑ ΔΩΔΕΚΑ ΝΗΣΙΑ ΜΑΣ

ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑ

Από τις δεκάδες επιγραφές που βρέθηκαν στην Αστυπάλαια, είναι φανερό ότι το νησί είχε μεγάλη σπουδαιότητα στα αρχαία ιστορικά χρόνια. Πρώτοι κάτοικοι του ήταν οι Κάρες. Την εποχή εκείνη ονομαζόταν και Πύρρα για το κόκκινο χρώμα της γης της. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Χώρα. Πάνω απ' την πόλη θρονιάται τεράστιο φρούριο από την εποχή της Τουρκοκρατίας.

Η Αστυπάλαια είναι ονομαστή για το εύκρατο κλίμα της, την ομορφιά των τοπίων της και το πλούσιο κίνημα της πέριξ, λαγοί κλπ. Ένα από τα περιεργα του νησιού είναι ότι κανένα ξεπετό δεν μπορεί να ζήσει στη γη της. Στα 1928, έφεραν απ' τ' άλλα νησιά σαύρες, σαμιαμίδια και πολυκαντριώτες, αλλά μέσα σε λίγο διάστημα ψόφησαν όλα.

Για τ' άφθονα λουλούδια της και για τη μεγάλη της ευφορία ονομάστηκε στην αρχαιότητα «Τράπεζα των Θεών». Οι κάτοικοι της ασχολούνται με τη θάλασσα. Άξιο ιδιαίτερης προσοχής είναι το ντύσιμο των γυναικών. Περίφημα είναι ακόμα τα έθιμα των κατοίκων. Εκκλησιαστικά το νησί υπάγεται στη Μητρόπολη Λέρου και Καλύμνου.

ΚΑΛΥΜΝΟΣ

Η ιστορία της Καλύμνου, είναι συνυφασμένη με τους αγώνες της ελληνικής φυλής. Η μυθολογική παράδοση αναφέρει ότι έπειτα από τους Κήρες, ήθελε στο νησί ο γιος του Ηρακλή Θεγαλός και ίδρυσε αποικίες. Πολύ αργότερα το Άργος και η Επίδαυρος, έστειλαν εκεί αποίκους. Ο Όμηρος γνωρίζει το νησί και το ονομάζει Καλύδνας μαζί με τη Νίσυρο, την Κάριππο, την Κάσο και την Κώ.

Έλληνες από τα προϊστορικά ακόμα χρόνια, οι Καλύμνιοι, δεν ανέχθηκαν κανένα κατακτητή και σε κάθε εισβολή από λογιό-λογιό φυλές, καταφεύγανε σε ξένες χώρες. Τολμηροί άλλωστε ναυτικοί, ταξιδεύουν με τα μικρά και ευκίνητα καραβόκια τους σε απομακρυσμένα παράλια της Αφρικής, της Μικράς Ασίας και της Ελλάδας. Περίφημοι ακόμα δύτες, κατεβαίνουν

στα βάθη του Αιγαίου και της Μεσογείου, στήνουν διηρικές μάχες με τους καρχαρίες και τ' άλλα θαλασσινά θηρία, βρίσκουν, ξεριζώνουν και μαζεύουν τα περίφημα σφουγγάρια τους που είναι περιζήτητα απ' όλο τον κόσμο και παρέχουν στο νησί μια από τις κυριώτερες πηγές πλούτου. Και επειδή δεν είναι μόνο ριψοκίνδυνοι ναυτικοί, αλλά και φίλοι των γραμμάτων και των επιστημών, οι Καλύμνιοι ίδρυσαν σχολεία που τα συντηρούν οι ίδιοι. Γι' αυτή την αγάπη τους στα γράμματα, οι γείτονές τους νησιώτες τους λένε «γραμματοφάγους». Και δεν έχουν άδικο, γιατί στο μικρό αυτό νησί υπάρχει ένα γυμνάσιο αρρένων, ένα θηλέων, επαγγελματική και ναυτική σχολή, έξη δημοτικά σχολεία, δυο μονοτάξια και τέσσερα άλλα ιδιωτικά σχολεία.

ΚΑΡΠΑΘΟΣ

Κατά τον Όμηρο η Κάρπαθος ή Κρούπαθος, κατοικούνταν από τ' αρχαιότερα χρόνια από Έλληνες που πολέμησαν με τον Μίνωα. Διάφοροι όμως ιστορικοί υποστηρίζουν ότι οι πρώτοι της κάτοικοι ήταν οι Φοίνικες. Κι' αυτό ίσως νάναι το σωστότερο, γιατί πολλά μέρη του νησιού έχουν φοινικικά ονόματα, όπως το μικρό λιμανάκι της που εξακολουθεί ακόμα να λέγεται Φοίνικι. Κατά τη Δωρική εποχή, η Κάρπαθος ήταν αυτόνομη και αποτελούσε τετράπολη. Το 1923, κοντά στο χωριό Αρκάσα, έγιναν άνασκαφές που έβγαλαν στο φως πολλά αρχαιολογικά ευρήματα σπουδαιότητας τέχνης. Ανάμεσα σε άλλα βρέθηκε μια χριστιανική εκκλησία, ένα νεκροταφείο με μωσαϊκά διατηρημένα θανμάσια, καθώς και διάφορες επιγραφές του Ε' και Σ' αιώνα. Η ιστορία της είναι μεγάλη όσο και των άλλων νησιών. Οι περισσότεροι από τους κατοίκους της καταγίνονται στη θάλασσα, χωρίς ωστόσο να παραμελούν το εμπόριο, τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Οι γυναίκες ασχολούνται με το μετάξι. Τα προϊόντα του νησιού είναι σταφύλια, ώραια κρασιά, πορτοκάλια, λεμόνια, κινόνια, μήλα, λάδι και δημητριακά.

ΚΑΣΟΣ

Στην αρχαιότητα η Κάσος λεγόταν τότε Άμφη, τότε Άστράβη

και τότε Άχνη. Είναι σχεδόν εντελώς άγνοια και μονάχα στη Βρούση υπάρχει λίγο γλυκό νερό. Γι' αυτό όλα τα σπύκια χρησιμοποιούν τεράστιες στέρνες κι' αποταμιεύουν νερό της βροχής. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η κομπολόη Φοιά, που συγκεντρώνει όλη την εμπορική κίνηση του νησιού. Άλλα χωριά είναι η Άγια Μαρίνα με δυο εκκλησίες κι' ένα δημοτικό σχολείο, το Άρβανιτόχωρι, που κατοικήθηκε από Άλβανούς μετανάστες και η Παργιά με τον ωραιότατο ναό της Άγια-Τριάδας.

Επειδή το νησί είναι φτωχό, οι περισσότεροι άντρες του δουλεύουνε στη διάωρυγα του Σουές, σά μηχανικοί, σά συντηρητές και σάν εργάτες. Για το άνοιγμα της διάωρυγας συνέτελεσαν πολύ οι Κασιώτες, υπομένοντας καρτερικά τις εκεί επιδημικές νόσους. Πολλοί Κασιώτες διασκέφτανε στις επιστήμες και στο εμπόριο.

Γνωστή είναι η καταστροφή της Κάσου από τον Ίμπραήμ, το 1824, όπου σφάχτηκαν όλοι σχεδόν οι κάτοικοι της.

ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟ

Το πιο άγιο και άγνοο νησί, όχι μόνο από τα δώδεκα, αλλά κι' απ' όλα τ' άλλα ελληνικά νησιά, είναι το Καστελλόριζο. Οι κάτοικοι του υδρεύονται από στέρνες που συγκεντρώνουν τα νερά των βροχών. Δεν βγάζει παρά λίγα μόνο σταφύλια, λίγα φρούτα και λιγοστό λάδι. Μονάχα η θάλασσα δεν άρνιέται να δίνει τον πλούτο της, όπως σ' όλους τους παραδίες των μεσογειακών ακτών.

Η ιστορία του είναι μοιραία πολυτάραχη όπως και των άλλων νησιών κι' οι θρύλοι αναφέρουν ότι είχε γίνει όμητησιο των Ισπανών κουρσάρων κι' ότι ο Ίωσιππος Ντ' Αλβαράντα, κουρσάρος απ' την Καταλήνη, έκρυψε κάπου εκεί όλους τους αμύθητους θησαυρούς του. Το γεγονός αυτό κανένας ιστορικός δεν τ' αναφέρει και μονάχα στα δημοτικά τραγούδια της Ισπανίας υπάρχει. Ένα μάλιστα Ισπανικό τραγούδι αρχίζει έτσι:

«Ο κουρσάρος Ίωσιππος Ντ' Αλβαράντα έκρυψε τα πλούτη του στα δώδεκα νησιά, έκρυψε τα πλούτη του στο άγνοο Καστελλόριζο...»

Το Καστελλόριζο, που στην αρχαιότητα ονομαζόταν Μεγίστη, ίδρυ-

σε πολλές αποικίες στις αντίκρινες ακτές της Τουρκίας. Και μέχρι της μικρασιατικής καταστροφής, στις ακτές αυτές της Ασκίας ακαθάιν αποικίες που ίδουθήκανε μόλις στις αρχές του περασμένου αιώνα, το Καλαμάκι, το Αντίφαλλο, η Μύρα η Κάκαβα και ο Φοίνικας.

ΚΩΣ

Η Κως, με τ' όνομά της θα θυμίζει πάντα ότι υπήρξε η πατρίδα του πατέρα της ιατρικής, του Ιπποκράτη. Στην παλιά εποχή είχε πολλά ονόματα: Μερόπη, Νυμφαία, Καρίς. Όπως και σήμερα, ήταν και τότε εύφοροτατη και διέτρεφε κάπου 180.000 κατοίκους. Σήμερα δεν έχει περισσότερους από 18.000.

Η πρωτεύουσά της, η Χώρα, είναι μια από τις ωραιότερες πόλεις των δώδεκα νησιών και συγκεντρώνει όλη την πνευματική και οικονομική κίνηση του νησιού. Έχει θανμάσια κτίρια, ανάμεσα στα οποία και το Ίπποκράτειο Γυμνάσιο, το Διοικητήριο, τα δικαστήρια, λέσχες, κινηματογράφους, Μουσείο και ξενοδοχείο. Έχει άφθονα νερά, πλούσια περιβόλια και άπωροφόρα δέντρα. Άξιοθέατα είναι ο Πλάτανος του Ίπποκράτη, όπου κρατάει χωρίς κόπο το βάρος των 2408 γρόνων του και το Φρούριο των Ίπποτών.

Άξιο για επίσκεψη είναι ακόμα και το Άσκληπιείο, που βρίσκεται πολύ κοντά στην πρωτεύουσα. Στις άνασκαφές που έγιναν εκεί στα 1901 βρέθηκε μεγάλος βωμός, κρήνες με ιματικά νερά και τρία αγάλματα του Άσκληπιού, της Υγείας και της Ήπιόνης. Στην περιοχή του Άσκληπιείου βρίσκεται και η βρύση του Ίπποκράτη, καθώς και άλλη μια βρύση που τη λένε Κοκκινόνερι.

Η Κως έχει άροκετά χωριά, όπως το Άσφενδιού, το Πηλί, την Αντιμάχεια, την Καρδάμνα και την Κεφαλο. Θανμάσια τοποθετημένα, έχουν βρεπωμένα φρού-

ρια και βυζαντινές εκκλησίες. Οι κάτοικοι της Κώ καταγίνονται μ' ελεύθερα επαγγέλματα. Είναι γεωργοί, άμπελονογοί και κτηματίες. Στέλνουν, στο έξωτερικό πολλά από τα προϊόντα τους, σταφύλια ως 10 εκατομμύρια δκάδες, καρπούζια (ως 25 δκάδες το καθένα κάποτε), λαχανικά, λάδι και δημητριακά.

ΛΕΙΨΟΣ

Το μικρό αυτό νησί του συμπλέγματος των Δωδεκανήσων λέγεται Λειψός ή Λειψοί. Στην αρχαιότητα το ονόμαζαν Λειψο και Λήψω. Βρίσκεται, ανάμεσα σ' άλλα μικρά νησάκια, κοντά στη Λέρο και στην Πάτμο.

Είναι ένα ξαίρετικά χαριτωμένο νησί. Δεν έχει παραπάνω

από 800 κατοίκους και διοικητικά υπάγεται στην Πάτμο. Η Λειψός μπορεί να γίνει, με λίγη καλή θέληση, ένα θανμάσιο νησάκι όπως και τ' άλλα άδελφια του που το περιτριγυρίζουν.

ΛΕΡΟΣ

Επειδή η απόσταση που χωρίζει τη Λέρο από τις Μικρασιατικές ακτές είναι μικρή, ήταν πολύ φυσικό η επίδραση της Καρίας να είναι μεγάλη στ' όμορφο αυτό νησί. Πρώτοι κάτοικοι της Λέρου ήταν οι Κάρες και οι μυθολογικοί Δέληγες.

Τά τελευταία χρόνια και προπάντος στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, το όνομα της Λέρου άουούστηκε πολλές φορές με τις ναυτικές επιχειρήσεις. Οι Ίταλοί, στο διάστημα της κατοχής τους, είχαν κάνει το νησί ναυτική βάση σπουδαιότητας σημασίας και το Λακκί πολεμικό λιμάνι που μπορούσε να χωρέσει το μεγαλύτερο στόλο. Στο Λακκί, υπήρχαν ακόμα δεξαμενές, αερολιμένες, σπουδαίος ραδιοηλεκτράφικος σταθμός, τεράστιες αποθήκες και ύπόγειες σκαές που επικιννονούσαν μεταξύ τους με μικρές σήραγγες. Στη Λέρο βυθίστηκε το αντιτορπιλικό μας «Βασίλισσα Όλγα».

Εκτός απ' το Λακκί, η Λέρος έχει κι' άλλα φυσικά λιμάνια και ο κόλπος Παρθένι μπορεί να χωρέσει το λιγώτερο 500 μεγάλα καράβια. Η Λέρος, έχει ακόμα θανμαστές έσοχες με υγιεινότατο κλίμα και επαύλειες εφάμιλλες με τις επαύλειες των Αθηνών. Οι κάτοικοι της ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης, την κτηνοτροφία και το εμπόριο.

Με τους βομβαρδισμούς των συμμαχικών αεροπλάνων το μεγαλύτερο μέρος του πολεμικού λιμανιού, καταστράφηκε. Η Άγια Μαρίνα όμως, που είναι η πρωτεύουσα του νησιού, μένει σχεδόν άθικτη.

Το τέλος από ερχόμενο...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Μία συγκινητική στιγμή: Ένα παιδί, ξεφεύγει από την παράδοση προσφέρει λίγα λουλούδια κι' άγκαλιάζει το μικρό διάδοχο Κωνσταντίνο...

ΦΡΥΓΑΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑ

Οι Δωδεκανησιώτες έχουν τα έθιμα των αρχαίων Ελλήνων: Τα γυφοστάλια που λένε, είναι ή αρχαία νυμφοστολία. Τα μυριστικά που χύνουνε στο κατώφλι του σπιτιού της νύφης καθώς και το ρόδι που συνηθίζεται να σπάνε σύγκαθα δεν είναι παρά τα αρχαία καταχύματα και το ρόδι, έμβλημα της Ηρας, συμβολικό της ευκαρπίας.

Το σουσαμόμελι που προσφέρουν στους γάμους οι Δωδεκανησιώτες, το σημερινό παστέλι, είναι το κατ' έσοχην γλυκίσμα των αρχαίων, ο σπασαμός.

Τα γλεούδια που προσφέρουν στους γάμους δεν είναι παρά οι αρχαίοι τρογάλοι (υποκοριστικό στραγαλούδια και κατάντησε στο στόμα του λαού γλεούδια).

Το δοτσιούμα (δοχομαί) λέγεται σ' όλα τα νησιά καθώς και το πετιμέσι ψημαγ (δοχ. Ξημα).

Το αϊκνο του παιδιού το λένε βαβάι (δοχ. βαβάλιον) και βαβελίω=νανουρίζω το παιδί. Κι' ή Ροδίτης το τσαμί του σταφυλιού το λέει βοτρυδι απ' το αρχαίο Βότρους.

Οι γάμοι στα ώραία αυτά νησιά γίνονται μεταξύ Γενάρη και Φλεβάρη, όπως ακριβώς συνηθίζαν οι αρχαίοι, αφού ή μήνας Γαμηλιών έπιανε, όπως ξέρουμε, από τις 15 του Γενάρη ως τις 15 του Φλεβάρη.

Κι' οι παροιμίες τους κι' αυτές αρχαίαν Ελλάδα θυμίζουνα: «δ' κούνουπας έχαστο στού βοδιού το τσάρατο», το γνωστό, κοντολογής, αίσωπιο.

Ηθη, έθιμα και γλωσσικό έθιωμα, όλα αρχαιοπρέπα. Κι' είναι να καμαρώνει κανείς, πως ανάμεσα στους αιώνας κατόρθωσαν τα ώραία αυτά νησιά να διατηρήσουν μ' όλες τις στεροχές, τη δυσπορεία και τη σκληριά, αμόλυπτη την ελληνική τους ψυχή.

ΜΙΜΗΣ ΠΟΜΟΝΗΣ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΟΣ

Με τις φωνές των άηδονιών και τις ανάσες των ανθρώπων
το πλέκει ή Μάης ή μήνας
το πολυκέλευθο άγγελμα, το ευαδιασμένο μήνυμα
στους κήπους της Αθήνας.

Τ' άκοις, Κυρούλα των Κυρών: Τ' άκοις, ρητέρα Έλλάδα μας:
"Έλα και πάλι, θρθώσου
και βάλε το λαμπρότατο το φάσμα, για να δεχτείς
τη Δωδεκάνησός σου.

Είμαι κι' αυτή απ' τις κόρες σου τις πιο άκριβες... Στα αίθερα
δεμένη, σκλάβο αιώνας
από το αιεροπόνητο των θυσιών έρουφήξε
και τις στεργές σιαχόνες.

Μα οι τύραννοι δεν μπόρεσαν το αίμα της γά μόλεψον
κι' Ελληνοποιόλα έστάθη
άμόλυπτη, άσπικη, λευκή, μέσα σ' ής πολυκύματης
της Ιστορίας τα βάθη.

Κι' έρχεται τώρα! κι' έρχονται μαζί της όλες οι χαρές
μαζί της όλοι οι πόθοι!.
"Άχ, τέτοια άλήθεια Πασκαλιά άχ, τέτοια άλήθεια Άνάσταση
κάθε καρδιά τη νοιώθει.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Τόν περασμένο Δεκέμβρη κυκλοφόρησε ένα εξαιρετικό βιβλίο, που ή φήμη του θά έχει φτάσει, τα μεγαλύτερα τουλάχιστο διαπλευσάουλα: Τα «Δωδεκάνησα» της κ. Αθηνάς Τασοβλή, που περιέχει τα νησιά, τα μελέτησε από κάθε πλευρά και ζωγράφισε τοποθεσίες, ανθρώπους και στιγμές της ζωής τους. Με τον τίτλο αυτό—τόν πρώτο από τρεις, όπου μιλάει για τη Ρόδο, την Κάρπαθο, την Κάσο και τη Χάλκη—άρχισε να παρουσιάζει την εργασία της, και για την αξία του βιβλίου, τόσο του κειμένου, όσο και της ζωικής εμφάνισής του, άκοι να σάς πω πως άξιόθηκε δύο μεγάλα βραβεία, ένα από την Ακαδημία Αθηνών κι' ένα από την Έκθεση του βιβλίου. Από το λαμπρό αυτό έργο, από το οποίο είχα δημοσιεύσει πέραι ένα κομμάτι, μαζί με ένα σάιτο για τα κυριά σχολεία, παίρνω από το έργο της λαϊκής μόσχας, ένα νανουρίσμα της Ρόδου. (Σημ. της Δ.).

Κοιμήσου, γέ μου να θραφείς, κομπού να μεγαλώσεις
να κάμεις κλώνους και κλωνιά, στον κόσμο να ξαπλώσεις.
Κοιμήσου σύ, και πρέπει σου της Ρόδου το φανάρι
και του Μοριά το φλάμπουρο, γιατί είσαι παλικάρ.
Κοιμήσου και παράγγειλα κόνια μαλαματένια
και πάπλωμα μεταξινό και στρώση άσημνία.
"Υπνε που παίρνεις τα μικρά, έλα πάρε και τούτο,
μικρό-μικρό σου τό' δωσε, μεγάλο φέρε μου το.
Μεγάλο σάν ασκάλτανο, ψηλό σάν κυπαρίσαι
να φάνοιουν οι κλώνοι του σ' Ανατολή και Δύση
"Υπνε μου, έλα και πάρε το σ' του Μή τους μπαξέδες,
και ρίξε σ' άγκαλάκια του ρόδα και μενεξέδες.
Νάνι του Μή τ' άπορικό, τ' Αβγούστου το σταφύλι,
να το ζηλεύουν οι όχτροι, να το γαπούν οι φίλοι.
Κοιμήσου με τη ζάχαρη και έσπνα με το μέλι,
και λουσαν με τ' άνθόνερα που λούζονται οι Άγγέλοι.
Ρόδα και τριαντάφυλλα και σεις βασιλικοί μου,
κοιμήσαι το παιδάκι μου, όπου ν' αν ή ζωή μου.
Κοιμάται ή ήλιος στα βουνά κι' ή περδικά στα χιόνια,
κοιμάται το παιδάκι μου σ' άλόχοσο βαβάι.
Κοιμάται το Γιωργάκι μου σ' όλόχοσο βαβάι
και κρηφοκαμαρώνω το κι' έχω χαρά μεγάλη.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΜΙΜΟΖΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ Μ. ΚΑΤΑΛΑΝΥ

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Η σιωπή αυτή κράτησε όχτώ όλόκληρα χρόνια! Και να που παίρνω κάποτε ένα γραμμα από το φίλο μου, τον πρίγκηπα της Βονκόρης. Μα αυτό το γραμμα ήταν ένα σπαραχτικό κάλεσμα! "Η δυστυχία μπήκε μες στο παλάτι εκείνο, όπου έγω είχα δει τόσες χαρές: Η Νιζαντέ πέθανε δαγκωμένη από ένα έρπετο που έκρυφταν μέσα σε μια άνθοδέσμη. Ο άντρος της, δηλητηριασμένος, σιγοπαίθαινε την έποχή που μου έγραφε και, το δίχως άλλο, τώρα θά έχει πεθάνει. Το παλάτι της Βονκόρης, ερειπωμένο από μια έγκληματική πυρκαϊά, δεν ήταν πιά, παρά ένας σωρός στάχτη και τα δυο παιδιά, ή Βραϊ και ή Τυελλή, είχαν εξαφανιστεί.

Οι άκροατές της φοβερής αυτής διήγησης, κοιτάχτηκαν άναστατωμένοι. Ο καπετάνιος Μπαττεροφλά ρώτησε:

— Και πότε γίνανε όλα αυτά;

— Έδώ και τέσσερις μήνες πάνω-κάτω. Εκείνη την έποχή, ή δυστυχισμένος ή φίλος μου, ύστερα από την πυρπόληση του παλατιού του κατέφυγε στο σπίτι ενός γέρον ύπηρέτη του και σιγοπέθαινε. Συγκέντρωσε τις τελευταίες του δυνάμεις για να μου γράψει με λεπτομέρειες τις περιπέτειές του. Μου κληροδοτούσε τα παιδιά του και ακόμα, ύφαιλα να πάω να ξεθάψω από ένα σημείο που μου ύπεδειχνε καθαρά, κάσες γεμάτες διαμαντικά και ράβδους χρυσού, που τα είχε καταχωνιάσει για να προφυλαχτούν. Δυό απ' αυτές τις κάσες θά μοιρασθούν ανάμεσα σ' εκείνους που θά με βοηθήσουν στην επιχείρησή κι' οι άλλες είναι περιουσία του Βραϊ και της Τυελλής. Κι' αν δεν μπόρεσω να τους ξαναβρω, ή άνυπολόγητη αυτή περιουσία θά χρησιμοποιηθεί για την ίδρυση καθολικών ορφανοτροφείων κι' ενός νοσοκομείου στη Μπεναρές.

Έγινε μια μεγάλη σιωπή, στο διάστημα της οποίας οι άκροατές φάνηκαν να ζυγίζουν τα σοβαρά λόγια που άκουσαν. Ξαφνικά, μια βαρεία φωνή, βραχνή και σκληρή, ή φωνή του Φερεδλ, είπε ζωηρά:

— Μα βέβαια, ένα ώραίο βαποράκι για ψάρεμα στον κόλπο της Κάλλιουρης, είναι ό,τι πεις. Μα δεν είναι για το κέρδη που θά πάμε όπου θελήσετε, κύριε μαρκήσιε! θά' να προπαντός γι' αυτά τα καημένα τα μικρά... Θεός ξέρει που θά έχουν πέσει!...

— Ναι, είπε με τη σειρά του ή γίγαντας ή Ζέπ, πρέπει να ψάξουμε για τα παιδιά το γρηγορότερο, και να κάνουμε μια εχρή στην Παναγία του Φορσέ-Ρεάλ για να τα ξαναβρούμε ζωντανά.

Ο μαρκήσιος έσφιξε συγκινημένα.

Ο μαρκήσιος έσφιξε συγκινημένα.

«Ο πρίγκηπας ρίχτηκε στο λαμό μου...» (σελ. 54, στ. γ')

νος τα ροζιάρικα χέρια των καλών εκείνων ανθρώπων. ύστερα άρχισε να μελετάει το δρόμο που έπρεπε ν' ακολουθήσουν για τις άναζητήσεις τους. Το «Σμαράγδι» θά έμεινε στο σημείο που άγκυροβόλησε, κάτω από τις διαταγές του Ντρώου. Ο καπετάνιος Μπαττεροφλά και ή Φερεδλ θά πήγαιναν να βρουν άλογα, φορεία και μαράττες εγγάτες που να ξέρουν καλά τον τόπο. Ο μαρκήσιος κι' ή Ζέπ θά πήγαιναν στο σπίτι του γέρον Ινδού, όπου ή πρίγκηπας της Βονκόρης, έτοιμοδάνατος, είχε βρει άσυλο, ύστερα από την πυρπόληση του παλατιού του, κι' απ' όπου είχε άπευθύνει στο φίλο του τη γεμάτη άγωνία έπίκληση.

Συζητούσαν ακόμα όταν ή καμπάνα της γέφυρας σήμανε μια μετά

τά μεσάνυχτα. Ήταν ώρα πιά να κοιμηθούν, να πάρουν δυνάμεις για τους κόπους και τις συγκινήσεις που τους περίμεναν. Χωρίστηκαν, λοιπόν. Σε λίγο, οι ναύτες βρίσκονταν στα κρεβάτια τους και οι άλλοι στις καμπίνες τους, εκτός από το Ντρώου, που πήγε στη γέφυρα.

Ο Μπαττεροφλά πέρασε φοβερή νύχτα. Ονειρεύτηκε πως είχαν εισδύσει μες στο πλοίο οι φακίρηδες, και τον αλχηματώσαν, αυτόν, τον καπετάνιο Μπαττεροφλά! Δεμένος σε μορταντέλλα, κλειστική, λέει, σ' ένα ναό. Στις πλάκες κυλιούνταν κρού σιχαμερά έρπετα. Το άγαλμα του Καλί είχε εξαφανιστεί και στη θέση του βρισκόταν ή μαρκήσιος ντε Μπά, που, όρθιος πάνω στο βάθρο, γελούσε τρελλά με τους μορφασμούς του καπετάνιου Μπαττεροφλά.

Εκείνη τη στιγμή πήγε να φωνάξει βοήθεια, μα οι φακίρηδες που ήσαν πίσω από την πόρτα κορόιδευαν τη φωνή του και ουρλιαζαν, έτσι που προκαλούσαν παράδοξες αντιχρήσεις μέσα σ' όλόκληρο το ναό. Τέλος, κάνοντας μια μεγάλη προσπάθεια για να ξεφύγει από τα έρπετα που τον κυνηγούσαν, ή Μπαττεροφλά σφίχτηκε και, πέφτοντας από τη στενή κουκέττα του, κυλίστηκε στο πάτωμα της καμπίνας του. Τότε—μα τί κακό ζήτημα!—κατάπληκτος, αισθάνθηκε καπνό να τον πνίγει! Αναπήδησε με σβελτάδα, θανατοστή για δλωστορόγγυλο άνθρωπο σάν

εκείνο, διευθύνθηκε προς την πόρτα που έβγαζε στο διάδρομο και τσακίστηκε ν' άνεβεί τη σκάλα, έτσι όπως ήταν με το πουκάμισο, φωνάζοντας το Ντρώου με όλη του τη δύναμη.

Εκείνος, άκούγοντας από τη γέφυρα τη φωνή του καπετάνιου του, κατασάλλησε με όλη του την όρμη. Ο Μπαττεροφλά πάλι, άνέβαινε κι' αυτός τη σκάλα με όλη του τη φούρια, ή συνάντησή των δύο βολίδων έγινε μέσα στο σκοτάδι, κι' ήταν τόσο βίαιη, που ή καπετάνιος κύλησε ως το διάδρομο. ένω ή Ντρώου στάθηκε άπότομα στα ψηλότερα σκαλοπάτια. Την ίδια στιγμή άνοιξε άπότομα ή πόρτα μιας καμπίνας, και ή μαρκήσιος, φωνάζοντας τη όρμητα του, έβγαυε άνήσυχος. Χτύπησε συναερισμός κι' εξακριβώ-

θηκε πώς στο βάθος του καραβιού είχε πάρει φωτιά. Ένας πυκνός καπνός χώνεται σιγά-σιγά μέσα στις καμπίνες και μια υπόκωφη βοή αρχίζει ν' ακούγεται από την πρόμηνη. Ο εφιάλτης του καπετάνιου είχε σώσει το «Σμαράγδι», που έτσι κατορθώθηκε να σταματήσει εγκαίρως η πυρκαϊά. Και γλύτωσαν με μερικές θλιβές βλάβες, που εύκολα μπορούσαν να επανορθωθούν.

Όταν ξημέρωσε ο Μπαττεροφλάβ παρακάλεσε το μαρκήσιο με λεπτότητα ανάλογη με το αξίωμά του, να θελήσει να κατεβεί μαζί του στ' άμπωκι. Όταν έφτασαν στη θέση της πυρκαϊάς, ο καπετάνιος χωρίς μιλιτιά, έστρεψε γύρω-γύρω στις πλευρές του πλοίου το φώς ενός φαναριού, και μια σύντομη αναφώνηση έφύγε από τα χείλη του κ. Ντιέ Μπαζ: «Ός το ύψος που μπορούσε να φτάσει ένας άντρας, εγκληματικά χέρια είχαν αλείψει με εύφλεκτη ύλη όλο το έσωτερικό του άμπωκιού. Ήταν, αλήθεια, να θανατώσει κανένας, που το άτύχημα, νύχτα καιρό μάστιχα, δεν είχε γίνει πιο σοβαρό, και το πλήρωμα, συγχυσμένο μες στον ύπνο του, δε βοισκόταν τώρα στο βυθό του Γάγγη, μαζί με τα καμένα απομεινάρια του «Σμαραγδιού»!..

Οι δύο άντρες κοιτάχτηκαν πολλή ώρα:

— Έ; Έκανε ο Μπαττεροφλάβ.
— Ναί, βλέπω είτε ο μαρκήσιος καθαρίστε τους τοίχους μπορείτε να χρησιμοποιήσετε σ' αυτό το Φερεόλ. Δε χρειάζεται να πανικοβάλλουμε τους άλλους.
— Καταλαβαίνω.

Ξαναβέθηκαν σκεπτικοί στη γέφυρα. Ο ήλιος είχε ύψωθεί, σκορπίζοντας μια άσημοροδίτη άχνη στον ποταμό και την πόλη.

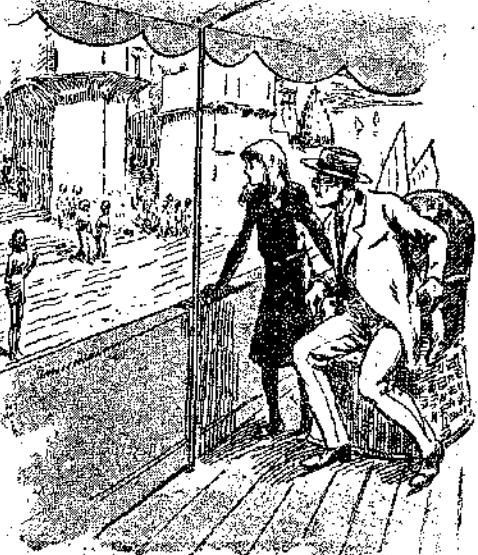
Είχε φτάσει η ώρα για ν' απαντήσει ο μαρκήσιος στην ύπεριστη κλήση του πρίγκηπα της Βονκόρης.

Συνοδευόμενος από τον Ζέπ, αποβιβάστηκε στη στεριά και οι δύο τους άρχισαν ν' ανεβαίνουν τις πελώριες σκάλες που από τις άχθες του Γάγγη έφταναν στην ιερή πολιτεία.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
ΣΤΟΥ ΠΑΡΙΑ**

Ήταν μαγεία να βλέπει κανείς τη σκάλα. Ένα πλήθος κόσμος τη σκέταζε. Κοπέλλες, τυλιγμένες με μακρὰ ροζ πέπλα κατέβαιναν άρμονικά, κρατώντας στους ώμους

τους κανάτια από άργιλο ή πέτσι και πήγαιναν να τα γεμίσουν νερό από το ποτάμι. Μισόγυμνοι φακίσηδες ανεβαίνουν σοβαροί-σοβαροί για την πρωινή τους ιεροτελεστία. Τα μάτια τους έλαμπαν τόσο έκστατικά, ώστε αυτοί που περνούσαν από μπροστά τους άναγκάζονταν να σκύβουν το κεφάλι από δέος. Όλοι τους όμως σχεδόν είχαν μια δυσμορφία, επίτηδες λές, σαν για να τονίζον περισσότερο την παραξενιά τους και να μεγαλώνουν πιο πολύ την επίδραση που εξασκούσαν στο γεμάτο προλήψεις πλήθος. Ένας απ' αυτούς είχε σταυρώσει τα χέρια του σε σιάση ιεραική, σαν αυτές που έχουν συνήθως τ' αγάλματα του Καλί. Ένας άλλος πάλι, άφηνε τα μακριά του νύχια—δεν

Στην προκυμαία σιηκόταν ένας παράξενος άνθρωπος... (σελ. 39, στήλη γ')

τά 'χε, φαίνονται, ποτέ τον κόψει—να τρυπάνε το κλεισμένο του χέρι κι' αυτά σχημάτιζαν έτσι μια φρικιαστική καμπύλη πάνω από τα δάχτυλα. Ο μαρκήσιος είχε δει πολλά τέτοια τότε που 'μενε στις Ίνδίες κι' έτσι περνούσε αδιάφορος ανάμεσα στο πολύχρωμο πλήθος. Ο Ζέπ όμως κοίταζε με δλάνουχτα μάτια και μισανοιγμένο στόμα όλα αυτά τα πρωτοπόρητα πράγματα. Στην άρχη περπατούσε με το σεβασμό που ταίριαζε, ακριβώς τρία βήματα πίσω απ' τ' «άφεντικό». Ύστερα όμως, άφηρημένος, μεγάλωνε χωρίς να το καταλάβει το άνοιγμα των ποδιών του και ξεπεράσε το μαρκήσιο, που ανεβαίνει άργα-άργα τη σκάλα, ήρεμα, όπως ταίριαζε άλλωστε σ' έναν άνθρωπο της ηλικίας του. Ο ναύτης περπατούσε σαν ύπνοβάτης θαρρούσε πως όλα

αυτά τα βλεπε σ' ένα φανταστικό όνειρο, κι' έτσι, χαμένος και παραζαλισμένος σκόνταψε δυνατά πάνω σ' ένα νεαρό μαράτιη που έρχόταν βιαστικά καταπάνω του.

Μ' όλο που το σκούντημα ήταν δυνατό, ο Ζέπ βασιτήχτηκε όρθιος, χωρίς να παραπατήσει πουθενά, ενώ ο άλλος ξαπλώθηκε ανάσκελα στή σκάλα. Το δεξί του χέρι άνοιχτηκε σαν από ένστιχτο κι' ένα τριγωνικό μαχαίρι κλήσε στα σκαλοπάτια, ως τα πόδια του κ. ντιέ Μπαζ, που έσκυψε και το πήρε άμέσως. Ο νεαρός μαράτιη άνοσηχώθηκε με σβέλτωσήνη κι' έριξε στο μαρκήσιο ένα βλέμμα γεμάτο μίσος και λύσσα. Εκείνος απάντησε με μια ψυχρή, περιφρονητική ματιά.

— Για μένα ήταν, δεν είν' έτσι; ρώτησε ο μαρκήσιος.

— Ναί, για όένα ήταν.

— Έ, λοιπόν! να πεις σ' αυτούς που σ' έστειλαν ότι δεν τους φοβάμαι καθόλου. Μάταιες θα είναι όλες οι άπόπειρές τους να με σκοτώσουν, γιατί ο Θεός μου με προστατεύει, κι' ο Θεός μου είναι πολύ πιο δυνατός απ' όλους μαζί τους δικούς σας. Σίγουρα το «Σμαράγδι» θα καιγόταν άπόψε, δεν είναι αλήθεια; Μά να! κοιτα, κοιτα το έκει κάτω, είναι άγκυροβολημένο στην προκυμαία, κι' η τρίχρωμη σημαία του κυματίζει περήφανα! Όποτε θα με μαχαίρουνε, γι' αυτό έχόσσουν, έ; Νά'σαι όμως τώρα άοπλος απέναντί μου και θα μπορούσες να είχες την τύχη που μού φύλαγες, μά, άντε, χάσου από μπροστά μου, γύρνα σ' αυτούς που θα σε πληρώναν για τη «δουλειά».

(Ακολουθεί)

ΚΟΣΤΑΣ ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ

Η Άλεξ μελετά γεωγραφία. Έχει άνοιχτά μπροστά της ένα χάρτη άπάνω σε τετράδια και βιβλία. Θαρρώ πως τώρα βοίσκεται στη [Στέρεη.

Κι' η Δόρα στη μελέτη τζοει ρζει, δουλεύει γκοραλάστιχα, μολύβι, Σκόβω να δα τι γράφει. Μοσ το κρβει. Μονάχα άμα τελειώσει θα το δείξει.

Κι' εγώ μη έχοντας τίποτα να κάνω, κρέμα ζωγράφος να μην είμαι θωτόσα κι' έτσι, νό, στη μελέτη τους άπάνω σκυφτά δυο κεφαλάκια ν' αποδώσω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΝΤΕΡΜΑΛΗΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ Η ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑ ΤΟΥ 21

ΟΠΩΣ ΤΗΝ ΕΙΔΑΝ ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΜΠΟΛΕΜΙΣΤΕΣ ΤΗΣ

Τρεις Τουρκοπούλες κάθονταν στού Άναλλιού την λόρτα Μουρολογούσαν κι' έλεγαν μωρολογούν και λένε:
— Άνάλλι για δέ χαίρσαι; Για δέ βαρὰς παιχνίδια;
— Και τί καλό 'χω να χαρὼ και να βαρὼ παιχνίδια;
Στεριάς με δέρνει ο Πρίγκηπας, πελάγου ή Μπουμπουλίνα!

(Λαϊκό)

Καμιά άλλη ήρωίδα του 21 δεν άγωνίστηκε τόσο όσο ή Μπουμπουλίνα για τη λευτεριά. Ο πόλεμος ήταν ή χαρά της. Μεθούσε στη μαρτυροκαπινομένη άτιμόσφαιρα, άνάπνεε, έμψυχωνόταν, ζούσε, ήταν εύτυχισμένη. Γι' αυτό συντέλεσε έτσι, στη νικήτρα έκβαση. Όταν σκοτώθηκεν ο δεύτερος άντρας της Δημήτρης Μπουμπουλίνας, ή Κυβέρνηση της Τουρκίας ήθελε να δημέψει την τεράστια περιουσία του επειδή είχε βοηθήσει χρηματικά τους Ρώσους στον πόλεμο πουάκαν στους Τούρκους. Η Μπουμπουλίνα τότες πήγε στην Πόλη και κατέφερε την Βαλιδέ, την μητέρα του Σουλτάνου να μεσολαβήσει να μεταιωθεί ή δήμευση. Η Σουλτάνα την βοήθησε και πήρε την περιουσία της. Από τότε, ή Μπουμπουλίνα άφοσιώθηκε μ' όλη της την ψυχή στην Έπανάσταση. Με χρήματα δικά της έφταιξε το καλύτερο καράβι του άγώνα, τον Άγαμέμνονα, (1) καθώς και τρία άλλα μικρότερα που στοίχισαν 25.000 διστηλα. Με χρήματα δικά της συντηρούσαν άκόμη ένα μεγάλο μέρος από τους Έπαναστάτες με τροφές και πολεμοφόδια. Δεν άφησε γωνιά ελληνική που να μην πάει να λάβει μέρος στον πόλεμο. Στη Μονεμβασία, στην Τρίπολι, στο Άργος και τέλος στ' Άνάλλι που άποθανάτισε τον ήρωισμό της και το λαϊκό τραγούδι.

Οι πολεμιστές την λατρεύανε και χαίρονταν να την βρουν Κεπετανίσα να τους δδηγάει στις άλεπαλληλες νίκες καθάλλα στ' άσπρο της άλογο, σαν κάποια παραμυθένια Βασίλισσα.

και χαίρονταν να την βρουν Κεπετανίσα να τους δδηγάει στις άλεπαλληλες νίκες καθάλλα στ' άσπρο της άλογο, σαν κάποια παραμυθένια Βασίλισσα.

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑ Η ΚΑΠΕΤΑΝΙΣΣΑ ΤΟΥ 21

Γι' αυτό συχνά τη λέγανε «Μεγάλη Κυρά». Θούλοι και τραγούδια δημιουργήθηκαν γύρω σ' αυτήν. Γυναίκα όμορφη, νέα και έξοχη πολεμιστρα, τί άλλο χρειάζονταν ή λαϊκή φαντασία;

Όσοι Φιλέλληνες κατέβηκαν να πολεμήσουν στην Έπανάσταση του 21, βάλθηκαν σ' άμιλλα θα λέγαμε, για να ξεπεράσουν τη λαϊκή φαντασία στα παινήματα που στοίλιζαν την Καπετανίσα Μπουμπουλίνα.

Ο Reynaud, την χαρακτήρισε για την προσωποποίηση της άνα-

γεννώμενης Ελλάδας και ως τύπο της καινούριας Σπαρτιάτισσας.

Ο Voutier λέει: άφου πήγα στο Άγγερί, στη Συρία, στην Αίγυπτο και την Μικρασία, άποφάσισα να κατεβώ και στην φτωχέα Ελλάδα για να πολεμήσω κάτω από τη σημαία του Σταυρού και να δώσω τη ζωή μου για τη λευτεριά της. Ο ούρανός της πατρίδας μου δεν είναι τόσοσ όμορφος ούτε τόσο γαλάσιος σαν τον Έλληνικό, για να τους ταίριασώ. Ταίριαζω όμως τη Μπουμπουλίνα με τη Jeanne d'Arc της χώρας μου που στο Παρίσι δεν

κάνουν άλλο από το να μιλάνε γι' αυτή με θαυμασμό και λατρεία σαν για κάποιο είδωλο.

Ο Έλβετός άξιωματικός του πυροβολικού Δάνιας, άμα γνώρισε την Μπουμπουλίνα πείστηκε πως στο τέλος ή Έλληνική Έπανάσταση θα θριαμβεύσει.

«Τ' δοκίμομαι—έλεγε—πάνω σ' αυτά τ' άγια έρεπία τα ματώποτιστα πως ή Ελλάδα θα νικήσει. Αιτή την πεποίθηση κρυσταλώσα σαν πρωταντίκρουσα τη Μπουμπουλίνα.

Ο Κυβερνάτης γράφει: «Βλέπω τους Τούρκους, παντού κυματίζει το μισοφέγγαρο, είναι όπλισμένοι, έφοδιασμένοι. Τους διάχνηόν όμως στίφη ανθρώπων χωρίς φορέματα, χωρίς ψωμί. Όλα τους λείπουν έξωφ' από την άγάπη προς την πατρίδα. Επί κεφαλής τους είναι μια γυναίκα όμορφη, άκόμη νέα, γεμάτη θάρρος κι' ένθουσιασμό, ή Μπουμπουλίνα.

Ο λοχαγός Αίχιγκ περιγράφει, το πως ή Μπουμπουλίνα διεύθυνε την επίθεση του Ναυπλίου. «Αιτή διάταξε την έφοδο. Οι σφαίρες πέφτουν βροχή από τους έχθρους και σε μια στιγμή οι Έλληνες ύποχωρούν. Η Μπουμπουλίνα τότες θωώνει και φωνάζει! Είστε λοιπόν γυναίκες και όχι άνδρες; Εμπρός! Πολεμήτε!»

«Οι άξιωματικοί την ύπακούνε. πολεμάνε πεθαίνουν. Η Καπετανίσα πολεμάει μαζί τους, με τα παιδιά της, με τ' άδέλφια της. Δίνει όλα της τα χρυσάφια. Και στο

τέλος το Ναύπλιο γίνεται Έλλη-
νικό ξανά.

Και τότε όπως πάντα, μάστιζαν
τους άρχηγούς του άγώνα οι διχό-
νοτες. Η Μπουμπουλίνα έδειξε
στάση λαμπρή και σ' αυτό το ση-
μείο και προσπαθούσε πάντα να
τους συμφιλιώνει. Ο Βαρδολάμης και
ο Ρευνώ αναφέρουν σχετικά πως
όταν οι όπλαρχηγοί της Πελοποννή-
σου μαζί με τον Κολοκοτρώνη βρι-
σκονταν σε διαμάχη με τους ύδραί-
ους ή Μπουμπουλίνα έστειλεν επι-
στολή στον Ύψηλάντη στην οποία
του έξέφραζε την άφοσιωσή της
στον άγώνα και παραβλέποντας τα
προσωπικά πάθη είχε τα καράβια
της στη διαταγή του.

Στον Τσεκίτη, άλλο Φιλέλληνα
που πολέμησε μαζί της, βρισκόμα-
πε περισσότερες πληροφορίες. Πρώτα
μιλάει για το παραδειγματικό της
θάρος για την εξαίρετη στρατηγική
της δεινότητα που τόσο ωφέλησε
κατά τον αποκλεισμό του Ναυπλίου,
και για την άμυνα του Αργοολικού.
Στη θυελλώδικη συνέλευση των
Έλλήνων άρχηγών, ήταν τόσες οι
διαφωνίες ώστε οι Ύδραίοι είχαν
άποφασίσει ν' αφήσουν το λιμάνι
τ' Αναπλιού και να γυρίσουν στο
νησί τους. Τότες η Μπουμπουλίνα
έγραψε στον Ύψηλάντη και τά-
σονταν στο πλευρό του υπερπηδών-
τας έγωιστικές μικροπρέπειες που
μάστιζαν τους άλλους.

Στον χαρακτήρα την παρουσιά-
ζουν δεσποτική και δομητική. «Στην
πολιορκία του Ναυπλίου όρθη άπά-
νω στο καράβι της, άτρόμητη, μ'
άστραποβόλο βλέμμα έδειχνε στους
ναύτες το κάστρο και τους απόκη-
μους βράχους και με θερμή φωνή
τους διάταζε να πολεμήσουν—Μπρο-
στά της ό δειλός νιρπέοταν και ό
γενναίο την υπάκουε: "Ήταν άνοι-
χτόκαρδη και συνήθιζε να τραγου-
δάει έθνικά και κλέφτικα τρα-
γούδια».

Οι φιλέλληνες και περιηγητές
αναφέρουν ακόμη τη γενναία και
πονύψυχο συμπεριφορά της στον
έχτρο πέρ' από το πεδίο της μά-
χης. Στην Τρίπολι ξαφνά γλύτωσε
άπο τη μάνιτα των νικητών Έλλή-
νων όλο τον άμαχο τουρκικό πλη-
θυσμό και τους έστειλε με Σπετσιώ-
τικα καράβια σε τουρκοκρατούμενα
μέρη. Ο Πετρόμακας στο ταξίδι
επιτηρούσε να έχτελεστούν οι δια-
ταγές της και να φτάσουν άσφαλι-
σμένα στον προορισμό τους.

Η Μπουμπουλίνα γεννήθηκε στις
11 του Μην 1771 στην Κωνσταν-
τινούπολη, μέσα στη φυλακή, που

πήγε ή μητέρα της να δει τον άν-
τρα της Σταυριανό Πινότση, που
είχαν φιλακίσει οι Τούρκοι και
κείνες τις ήμέρες ήταν έτοιμοθάνα-
τος.

Η Μπουμπουλίνα παντρεύτηκε
δύο φορές πρώτα με το Σπετσιώτη
καπετάνιο Δημήτρη Γιάννουλα που
σκότωσαν Άλγερίνοι πειρατές στα
1797 και ύστερ' από τέσσερα χρό-

νια με τον πλουσιώτατο καπετάνιο
Δημήτρη Μπουμπουλίη, που σκοτώ-
θηκε στα 1811 σε ναυμαχία με πει-
ρατές Άλγερινούς.

Η Μπουμπουλίνα πέθανε στις
Σπέτσες στις 22 του Μην του 1825,
σε οικογενειακές συμπλοκές που την
βρήκε μιá σφαίρα στο μέτωπο.

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΕΠΤΑΝΗΣΙΑ

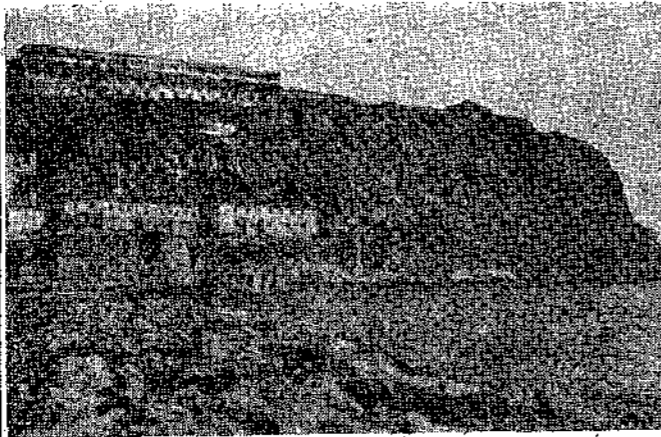
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΕΙΑ ΤΟΥ 1821

Η ΠΤΩΣΗ Τ' ΑΝΑΠΛΙΟΥ

«Και Πα μωρέ και Πα
και Παλαμίδι τ' Αναπλιού...»

Το Παλαμίδι, ό περίφημος αυ-
τός και τρομερός βράχος που υψώ-
νεται τυρανικά πάνω από τ' Ανα-
πλι και του ίσκιώνει τον ήλιο του,
μιά που το προστατεύει κιόλας βαρ-

που δύσκολα μπορείς να παρακο-
λουθήσεις το θαύμα αυτό των με-
ταμορφώσεων και καταβαίνοντας
προσπαθείς να συγκρατήσεις το τρέ-
ουλο που χυγουνε κάθε τα γόνατά
σου, από το συ-
νεχές, το ενθ-
μικό, το μονό-
τονο και προ
παντός άτέλει-
ωτο, έννευρι-
στικά, άτέλειω-
το εκείνο κατέ-
βασμα.

Τ' ΑΝΑΠΛΙ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Τό κάστρο του
Παλαμίδιού ά-
ποτελείται από
ένα συγκρότημα
με όκτώ προμα-
χώνες, που όλοι
μαζύ κι' ό κα-
θένας χωριστά,
κάνουν το Πα-
λαμίδι άπόρθη-
το. Άπ' τους

διατοράς του άγριπνος κι' ακατά-
λυτος σε κάθε επιδρομή, δεν μό-
ρεσε ως τόσο ν' άντέξει στην πίεση
της πολιορκίας και στην όρμη των
παληκαριών μας.

Για να γίνει όμως άντιληπτό
τό μέγεθος του άθλου αυτού θα
πρέπει ν' άνοιχτεί εδώ μιá παρέν-
θεση, για μιá πρόχειρη περιγραφή
του ακατάλυτου κάστρου.

Τό Παλαμίδι είναι χτισμένο στην
κορφή ενός άπάτομου βράχου που
έχει ύψος διακόσια είκοσι μέτρα.
Άνεβαίνει κανείς σ' αυτό από μιá
άτέλειωτη πέτρινη σκάλα μ' έννια-
κόσια ένενήντα έννια, όπως λένε,
σκαλιά, που την έχτισαν πριν από
τό 1836 βαυαροί κατάδικοι, μαζί
μ' άλλα έργα που κάμανε σ' Α-
νάπλι. Άνεβαίνοντας τη σκάλα αυτή
σε συναρπάζει ή θέα του τοπίου
που διαρκώς αλλάζει μορφή, τόσο

όκτώ αυτούς προμαχώνες οι σπου-
δαιότεροι είναι ή Μπαζιριάν-κι' ή
Γιουρούς Τάμπια, ό Μιλτιάδης δη-
λαδή κι' ό Αχιλλέας, όπως μετο-
νομαστήκανε μετά την Έλληνική
κατοχή.

Μέσα στη Μπαζιριάν Τάμπια,
την ισχυρότερη τάμπια του Παλα-
μίδιού, που τα τείχη της έχουνε
ύψος είκοσι δύο μέτρων κι' ήταν
όπλισμένη με είκοσι κανόνια, υπά-
χουν έπτά θαλαττές άποθήκες, που
στάθηκαν οι περίφημες για τη φρί-
κη που προκαλούσε το άκουσμά
τους, φυλακές του Παλαμίδιού.

Η άλλη ή Γιουρούς Τάμπια, ό
Αχιλλέας δηλαδή, έπαιξε κυριολε-
κτικά τό ρόλο άληθινής Αχιλλείας
πέτρνας για τό Παλαμίδι. Άπ'
αυτή μπήκαν οι Τούρκοι τό 1715
όταν έπήραν την πόλη από τους

Ένετούς, κι' απ' αυτήν πάλι πή-
δησε μέσα στο Παλαμίδι, ό Μο-
σχονησιώτης, τη δραματική εκείνη
νύχτα, στις 29 Νοεμβρίου του 1822.
"Άλλ' άς κλείσουμε την παρένθεση
και άς έρθουμε στα γεγονότα.

Ξημέρωνε ή έσογή του Αγίου
Ανδρέα. Ο ιερός μας άγώνας βρι-
σκότανε στο πιο κρίσιμο σημείο.
Τά παληκάκια μας πολιορκούσαν
άπο καιρό τ' Αναπλι κι' οι Τούρ-
κοι άρχισαν να έξαντλούνται από
την πείνα και τη στέρηση. Οι βοή-
θειες που περίμεναν από την Κό-
ρινθο είχανε τσακιστεί απ' τον Κο-
λοκοτρώνη στα Ντερβενάκια κι' ή
μόνη σωτηρία που τους άπόμνε-
πιά ήτανε να παραδοθούν.

Ο Άλη Πασάς όμως, ό Μου-
χαβούζης τ' Αναπλιού, δηλαδή ό
Γενικός Διοικητής των φρουριών,
τρέμει την όρμη του Σουλτάνου.
Πώς να τ' άποφασίσει τέτοιο πρά-
γμα; Γι' αυτό και αναβάλλει όσο
μπορεί την παράδοση, παρ' όλο
τό ξεσήκωμα του κόσμου, που άλ-
λοφρονεί από την πείνα, τη δυστυ-
χία και την έλλειψη των πάντων.
Στις 29 Νοεμβρίου καλεί σε σύ-
σκεψη τους Τζιζιόρηδες και τους
αγάδες του Παλαμίδιού, του Βά-
ρουσιού και της Ακροναυπλίας.

Του κάκου όμως. Κανείς τους
δέν τολμά ν' αναλάβει μιá τέτοια
εθδύνη. Έτσι τ' άδιέξοδο μεγαλώνει
κι' ή σύσχεψη αναβάλλεται. Οι αγά-
δες του Παλαμίδιού πρέπει πάλι
αύριο να καταβούν στην πόλη. Αιτή
και μόνη ή σκέψη τους άτεπλίζει.
Προτιμούν λοιπόν να κρατήσουνε
και συντροφιά του Άλη Πασά.

Άλλά ή φρουρά του Παλαμίδιού
άνησύχησε κι' άρχισαν οι άνδρες
της να καταβαίνουνε κι' αυτοί στην
πόλη.

Έτσι τό Παλαμίδι έμεινε σχε-
δόν άφρουρητο, κι' έτσι άφρουρητο
τό πλάκωσε κι' ή νύχτα.

Ήταν μιá νύχτα όλοσκότεινη και
τρομερή. Οι καταροάχτες τ' ούρα-
νού είχαν άνοιξει κι' οι άστραπές
ξουράριζαν άδιάκοπα τα σύννεφα.

Η ένκιμωρία ήτανε μοναδική. Δύο
πεινασμένοι άρβανίτες που θέλησαν
να δώσουνε τέλος στο μαρτύριο της
πείνας, που τους έθέρριζε, άποφα-
σίζον με μιá γυναίκα συντροφιά
να πάνε προς την Άρεια για χόρτα
κι' έτσι γλυστρούν μέσα στη νύχτα
προς τα εκεί λίγο πριν από τα με-
σάνυχτα. Στην Άρεια όμως πέσανε
χωρίς να τό καταλάβουνε μέσα στο
στρατόπεδο των πολιορκητών κι'
αίχμαλωτίστηκαν από τό Δημήτριο
Μοσχονησιώτη που τους όδήγησε

στον άρχηγό της πολιορκίας.
Ο Σταΐκος Σταϊκόπουλος, μόλις
πληροφορήθηκε από τους Άρβανί-
τες την κατάσταση του Παλαμίδιού
δέν έχασε καιρό. Έκαμε τό σταυρό
του και πήρε τη μεγάλη του από-
φαση.

Πριν ξημερώσει ό Θεός τη μέρα,
ό Άγιος Ανδρέας είχε κάμει τό
θαύμα του. Τό ακατόρθωτο ήτανε
πιά γεγονός τετελεσμένο. Τό περή-
φανο κι' άπλησίωτο Παλαμίδι
είχε κυριευτεί. Ο Σταΐκος Σταϊ-
κόπουλος και ό Δημήτριος Μοσχο-
νησιώτης έλαβαν μόνιμη θέση στην
άθανασία και ή τριακοστή Νοεμ-
βρίου, έσογή του Αγίου Ανδρέα,
στολίζει από τότε με χρυσά γράμ-
ματα, τις ιερές δέλτους του ιερώτε-
ρου άγώνα για τη λευτεριά.

Τό μεσημέρι της ίδιας ήμέρας
(30 Νοεμβρίου) έγινε δοξολογία στο
έκκλησάκι του Αγίου Ανδρέα που
θυμήςθηκαν οι ντόπιοι πως βρισκε-
ται μέσα στο Παλαμίδι από την
εποχή των Ένετών και που τό
ανακάλυψαν με τη βοήθεια ενός γε-
σου Κρανιδιώτη, του Μανώλη του
Σχορεπετού, που ήξερε καλά τα κα-
τατόπια.

Από τότε κάθε χρόνο, την ίδια
ήμέρα, στο ίδιο έκκλησάκι, επανα-
λαμβάνεται ή ίδια πάντα δοξολογία
που πρώτος άνάπεψε κατανυκτικά
την ιστορική εκείνη ήμέρα, ό ιερέας
Γεώργιος Βελλίνης που στάθηκε
κι' αυτός ένας από τους πορθητές
του Παλαμίδιού.

ΔΙΟΝ. Α. ΤΡΟΒΑΣ

ALPHONSE DE LAMARTINE

ΠΑΙΔΙΑΣΤΙΚΕΣ ΘΥΜΗΣΕΣ

Τούτα τά ρείκια αυτοί οι άγροί, τ' άμπέλια, τά λειβάδια,
θύμησες κρύβουν μέσα τους κι' άγαπητά σημάδια.
Κεί παίζαν οι άδελφούλες μου, και τό δροσάτο άγέρι
τις άκολουθούσε, παίζοντας με τά μαλλιά τους ταιρι-

Κεί πήγαγα με τους βοσκούς, στών λόφων τις κορφές
κι' άναβ' από ξερόκλαδα κι' άγκάθια άγριοφωτιές.
Και με τά μάτια στις ψηλές φωτιές προσηλωμένα
περνούσα όρες όλόκληρες, άξέχαστες για μένα...

Έκει σε φύσινε ό Νουτιάς με την τρελλή του όρμη
βρισκαμε την άπανεμιά στο κούφιο τό κορμί
μιανής ιτιάς, που σφύριζαν μες άπ' τό φύλλωμά της
τ' άγέρια, και στο διάβα τους, έσπούσαν τά κλαδιά της.

Να ή λούκα που την άνοιξη—και στη γκρομιά γεμμένη—
παίζαμε στην κορφούλα της, ψηλά σαρφαλωμένοι,
τό ποταμάκι στους άγρούς, με τά ήσυχα νερά του
που έπαιρνε τις βαρκούλες μας, μες την ύψη άγκαλιά του.—

Νάτηνε κι' ή βαλανιδιά, κι' ό μύλος—σάν σε εικόνα!—
κι' ό τοίχος μας ό ήλιόλουστος. Κεί θα όλο τον χειμώνα
Κάθονταν σε μιá πέτρα του, με τον Παπού σμά μου,
να δώ τη μέρα που θύβανε με τη ζωηρή ματιά μου.—

Όλα τους είναι άνέγγιχτα κι' όρθά πάνον στη Γη
— άφού άπ' τό ίχνη μας κανείς μπορεί και να διαβεί—
μον' μιá φυχή για να χαρεί και ν' άγαλλιόσει λείπει...
Μ' άλλοίμονο! Η ζωή κυλά και μας γιομίζει λύπη.

Σά στάχνα μες σ' αλώνια τους, σκορπίστηκαν ή ζήση,
Μάννα, παιδιά, τό πατρικό τό χτήμα έχουν άφίσει,
τό σπίτι—την άγάπη μου—που μ' άδειανή φωλιά
μοιάζει. Ο χειμώνας πλάκωσε και φύγαν τά πουλιά...

Τώρα τις πλάκες τις παλιές, τό χόρτο έχει κορμίσει
και πλάι στους τοίχους μας, γνωστά δρομάκια έχει άφανίσει.
Κι' άλυφροκυματίζοντας σαν πένθιμο φουστάνι
την πόρτα σκέπασε ό κισσός, και στο κατώφλι φτάνει...

Μετάρ. ΑΓΓΕΛΟΣ Ν. ΜΟΣΧΟΣ

ΧΩΚ ΦΙΝ

(Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΤΟΜ-ΣΩΓΕΡ)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ MARK TWAIN

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

— Ένα βραβείο που μου δώσαν στο σχολείο γιατί άπαγγελα άρατα.

— Και τί σχέση έχει ή άπαγγελία με τις γελάδες; είπε θυμωμένα σίζοντας σε μικρά κομματάκια τη ζωγραφιά. Ένα βραβείο, ε; Πάντα ήλιόδιό θα είναι οι άνθρωποι και πάντα ήλιόδιότης θα κάνουν. Φυσικά, άφου έχουν μπροστά τους βλάκες σαν κι εμένα.

Άφου γρίνιασε άρκετά ακόμα κι άφου έστριξε μιá ματιά γύρω, έπαυέλαβε:

— Θαναάσιο κρεβάτι, βελούδινης κουβέρτες, κρυσταλλένος καθρέφτης, χαλί άνατολίτικο. Μπαρέ, μπαρέ, πολυτέλεια! Κι' ό κάκομοιός ό πατέρας σου να κοιμάται μαζί με τα γουρούνια στους σταύλους του Ρέντ Μπάς και στα ύποστεγα της Μπυλάφορ. Δέν είδα ποτέ μου τόσο άκαδο γιό!

— Μά... έκανα να πώ, όμως ό πατέρας μου με διέκοψε με μιá κίνηση του χεριού του κι' έξικολούθησε:

— Νομίζεις πως θα σ' άφήσω έτσι; Γελίσει Χώκ, γελίσει! αν τό πιστεύεις. Σε λίγο θα μαζευτείς στο καθούκι σου σαν τό σάλιαγκα, νάσαι βέβαιος γι' αυτό. Μήπως είναι τό σχολείο σου που σου μαθαίνει να φέρεσαι έτσι άδιάφορα στον πατέρα σου; Άχούω μάλαστα, πως είσαι πολύ πλούσιος. Δέ μου λές, πως τά καταφέρεις;

— Δέν είμαι καθόλου πλούσιος, είπα άγανακτισμένος. Σε ξεγέλασαν αυτοί που σου δώσαν τις πληροφορίες...

— Ά, έτσι; Μου είπαν ψέμματα λοιπόν όλοι στην Πετρούπολη; Πρώσχε παληκαράκι μου, παραβλέψα πολλά πράματα, αλλά στο τέλος θα χάσω την ύπομονή μου. Είναι δυό μέρες τώρα που άκούω να μιλούν για την τήχη σου. Άκόμα κι' εκεί κάτω, στην άλλη όχθη του Μισισσιπή μιλούν για σενα και για τουτό ξαναγύρισα κοντά σου. Δέν ήρθα βέβαια για να δώ τις σαγλαμάρες που σου μαθαίνει ή κυρία Ντούγκλας. Άφου λοιπόν, πρωί-πρωί, θα πώς να ζητήσεις τά χημάτά σου και θα μου τά φέρεις έδώ γιατί τά χρειάζομαι.

— Δέν έχω δεκάρα!

— Άσφαλώς δέν έχεις, άφου όλα σου τά κρατάει ό δικηγόρος Τάτσερ. Άλλά δε θα τά γλυτώσεις, θα τά πάρεις πίσω μέχρι τσεντέζιμο, γιατί όπως σου είπα, τά έχω άπόλυτη άνάγκη.

— Τότε να πās να τά ζητήσεις από τον ίδιο τον κ. Τάτσερ.

— Έντάξει, θα του τά ζητήσω έγώ! Πόσα έχεις τώρα στην στέγη σου;

— Μόλις ένα δολλάριο! Δέ θ' άθδεια δυός να...

— Δέ μ' ενδιαφέρει τί θ' άθδεις, με διέκοψε άπότομα. Έμπρός κί-

Έκείνα μιá βουτιά με τό κεφάλι...

ριε Φίν, κατέβαινε τό και γρήγορα!

Μιλούσε σε τόνο άπειλητικό, που δέν τόλμησα ν' άρνηθώ. Άρπαξε τό δολλάριο, τό κοίταξε στο φως για να δει μήν ήταν κάλικο και μ' ένα πήδημα σηκώθηκε όλόρθος. Θα πήγαινε, μου είπε, σ' ένα διπλανό κληλιό να τό τσούξει, γιατί από σαράντα όχτώ ώρες είχε να βρέξει τό λαούγκι του. Μου φαίνεται πως έλεγε την άλήθεια, γιατί αλλοιώτικα θα μ' είχε όπωσδήποτε ξυλοφορτώσει.

Μόλις έγλύστρησε από τό παράθυρο στη στέγη της άποθήκης, γύρισε πάλι και μου είπε:

— Μ' έκαμες να ξεχάσω τό καπέλλο μου! Δέ φανταζόμουνα πως θα' μεγαλώνα τέτοιο παιδί!

— Του έδωσα γρήγορα τό καπέλλο, που ήταν τό ίδιο που φορούσα κάποτε κι' έγώ. Τό έχω σε

ως τ' άπτιά κι' έφυγε. Κι' ενώ ενόμιζα πως είχε πιά άπομακρυνθεί, ξαναφάνηκε άξαφνα στο παράθυρο για να προστέσει:

— Άλλοίμονό σου αν ξεχάσεις ό,τι σου είπα. Άπό αύριο κι' έλας θα παραφυλάγω γύρω από τό σχολείο σου. Άν σε τσακώσω κάκομοιση μου...

Δέν έκομσα τη συνέχεια. Άκουσα όμως τό τρίξιμο των δοντιών του και σε λίγο τό πήδημά του από τη στέγη της άποθήκης. Ένα σκυλι γάβγισε μακριά, ύστερα άπότομα έγινε σιωπή κι' έγώ ξεακολουθούσα να μένω καρφωμένος στη θέση μου. Τά λόγια του πατέρα μου βούϊζαν άκόμα στ' άπτιά μου. Τέλος, έπεσα όπως είμουσ στο κρεβάτι μου κι' άποκοιμήθηκα. Κι' ό ύπνος μου συνεχίστηκε ταραγμένος ίσαμε τό πρωί.

Την άλλη μέρα, χάρι στο δολλάριο που μου πήρε, δέ φάνηκε πουθενά στην περιφέρεια. Την παραπάνω όμως μέρα, ή πρώτη του έπίσκεψη ήταν στο δικηγόρο κ. Τάτσερ. Του ζήτησε τά χημάτά μου, άλλ' αυτός όπως ήταν φυσικό, άρνήθηκε κατηγορηματικά να του δώσει έστω και ένα σέντ.

Ο πατέρας μου δέν κρατήθηκε περισσότερο.

Ξέσπασε σε βολιές, τον είπε λοποδύτη, κλέφτη κι' ένα σωρό άλλα προσβλητικά λόγια, και τέλος, τον άπειλησε πως θα του κάνει δική. Όσοσο δέν κατορθώσε τίποτα, ό Τάτσερ τον πέταξε έξω από τό γραφείο. Κι' έκτός απ' αυτό, μαζί με την κ. Ντούγκλας πήγαν στον ειρηνοδίκη, για να πάρουν με δικαστική άπόφαση τό δικαίωμα της κληδεμονίας μου. Άλλά ό δικαστής ήταν νιορεμμένος

και δε γνώριζε τί άκριβώς ήταν ό πατέρας μου. Γι' αυτό ή άπόφαση που έδωσε στην κ. Ντούγκλας και στον κ. Τάτσερ, ήταν περιπου ή εξής:

— Τό ν' αφαιρέσει κανείς από τους νομίμους γονείς τη φύλαξη των παιδιών τους, είναι ζήτημα σοβαρής κίνδυνος. Ο κ. Φίν (ό πατέρας μου δηλαδή) μπορεί να πίνει λίγο περισσότερο απ' ότι πρέπει, άλλ' μήπως έδοκίμασε κανείς να τον επαναφέρει στον ίδιο δρόμο; Έξ άλλου όλοι οι μέθυστοι δέν είναι άδιόρθωτοι. Με λίγα καλά λόγια, με όρισμένες συμβουλές και με ύπομονή, μπορεί να ξαναγίνει άνθρωπος. Τί λέτε έσεις κ. Τάτσερ;

— Δέν τό φανταζόμαι, άπάντησε ό δικηγόρος μου, γιατί ποιος θ' άποφάσιζε να γίνει δάσκαλος σ' ένα άτομο που σκοπός του είναι να

τηγανήσει τό παιδί του, τρώγοντας του συγχρόνως και την περιουσία του!

— Τη δουλιá αυτή θα την άναλάβω έγώ, είπε άποφασιστικά ό ειρηνοδίκης, χωρίς να παινεθώ πως είμαι εύλατος, μπορώ όσόςσο να πώ ότι έχω θεραπύσει περισσότερους από ένα. Θα συγκεντρώσω πληροφορίες για τον κ. Φίν, θα μάθω ό,τι τον άφορά και προπαντός τη σκέψη του. Κατόπι θα δούμε. Κατ' άρχή δε δέχομαι την αίτησή σας και πρέπει να σημειώσετε κύριοι, ότι πολύ σπάνια επανέχομαι όταν πάρω μιάν άπόφαση.

Αυτή ή άρνηση του δικαστή, ένθουσίασε τον πατέρα μου και ιδιαίτερα τό σύμβουλο του πατέρα μου. Έπρόκειτο βέβαια, για έξη χιλιάδες δολλάρια κι' όπως ήταν φυσικό δέν έλειψαν οι δικηγόροι στην Πετρούπολη.

Υστερ' απ' όλα αυτά, ή πρώτη δουλιá του πατέρα μου, ήταν να μ' άπειλησει πως θα με σκοτώσει αν δέν του έδωνα τά χημάτα. Άναγκάστηκα λοιπόν, να ζητήσω τρία δολλάρια από τον κ. Τάτσερ, ό όποιος, ξεροντας τη δουλιá του μου τά έδάνεισε εύχαρίστος. Ο πατέρας μου δε μ' έδειξε εκείνη την ήμέρα, άλλ' τό άναγκαστικό δάνειο που πήρα, έκανε μεγάλο θόρυβο στη μικρή πολιτεία, την ώρα που έδειχναν τά κατηλιá. Φωνές, τραγούδια, χτυπήματα και βοιωμόλογα, ήταν τό αποτέλεσμα της κρασοκατανύξης.

Έπιτέλους, επειδή ξεακολουθούσε να θορυβεί και να έμμοποδίξει τον κόσμο να ησυχάσει, μοιάζοντας έτσι σαν άγριος Ίνδιάνος που κατέβηκε απ' τά βουνά του Βόρνερ Μπάξ, τον συνέλαβαν και τον κατεδικασαν

να περάσει στη φυλακή τις ύπόλοιπες μέρες της εβδομάδας.

— Να που οδηγεί ή μέθη, του είπε ό δικαστής άδυστήρα. Μ' όλο τό σεβασμό μου για τά οικογενειακά δίκαια, ή παρουσία σου στο έδωλιο του κατηγορουμένου δε μου επιτρέπει να σου έμπιστευτώ την προστασία του γιού σου. Όταν κανείς δέν είναι κύριος του έαυτού του και των πράξεών του, δέν έχει άλλη σωτηρία από τού να κόψει τό πιστό μιá για πάντα!

— Και τότε πρέπει να πεθάνω από τη δίνα! Έκανε ό πατέρας μου με χαονιά.

— Ο Θεός μās έδωσε τό νερό, Πιατί ζητάς να καταστρέφεις την υγεία σου;

— Η υγεία μου στέκει πάρα πολύ καλά, σās βεβαίω. Όσο για τό νερό που μου είπατε να πίνω, δέν τό έχω δοκιμάσει ποτέ μου. Η για να είμαι ειλικρινής, τό δοκιμάζω τώρα τελευταία στα νοθευμένα κρασιά της περιφέρειάς σας. Αυτοί οι κ. κ. καταστηματαρχες δέν υπάγονται στη δικαιοδοσία σας κ. δικαστή; Μ' όλο τό σοβαρό παρουσιαστικό του, ό ειρηνοδίκης χαμογέλασε με τό πνεύμα που έκανε ό πατέρας μου σε βάρος του. Όσοσο του είπε:

— Κι' όμως έμεις οι δυό θα γίνουμε φίλοι, αγαπητέ κ. Φίν. Κατά βάθος είσαι καλός και ειλικρινής. Και προπαντός δέν είσαι άνεπανόρθωτα καταστρεμένος. Σε λίγο θα

— Δοκίμασε, μπορεί να πετύχει τό πείραμά μας, έπέμενε ό δικαστής. Τι έχεις να χάσεις; Άν δέν κατορθώσεις να μείνεις, τότε φεύγεις. Πίσταψέ με πως δέν θα σε θεωρούμε έξνο ούτε έγω, ούτε ή γυναίκα μου. Δέν είναι έτσι Κέλλια;

— Βεβιαότατα, άποκρίθηκε ή κ. δικαστή. Τον κ. Φίν τον δέχομε εύχαρίστος να μείνει στο σπίτι όσον καιρό θέλει. Θα τον παρουσιάσω στον κύκλο μας σαν ένα πολύ καλό φίλο.

Ο πατέρας μου κατέβασε τό κεφάλι τ.ν. Φαινόταν πραγματικά συγκινημένος. Ποτέ στη ζωή του δέν έτυχε να τον μεταχειριστούν σαν άδελφό. Άλλωστε βρισκόταν σε περίπωση που δέν μπορούσε να πιεί παρά μόνο νερό. Δέν είχε δεκάρα στην τσέπη του. Κι' αυτό τον έκανε άκόμα πιο αισθηματικό. Άρπαξε τό χέρι της κ. Κέλλια και τό φίλησε άπανωτές φορές.

— Νομίζω πως αν είχα προστα μου μιá μποτιλία γουίσιου, θα την έκανα κομματια, φώναζε μέσα σε μιάν αισθηματική έκρηξη. Θα ήθελα να κρεμαστώ αν...

— Ω, ώ! Έκανε καλοκάγαθα ό δικαστής. Μη σκορπάς έτσι γρήγορα τις ύποσχέσεις σου. Δοκίμασε πρώτα τον έαυτό σου! Κουμήθηκα στο βάθος της βόσκας,

Κουμήθηκα στο βάθος της βόσκας,

χαιρέσαι για τον έαυτό σου και για τό παιδί σου!

Του έστριξε τό χέρι και τον ξανάκλεισε... στη φυλακή! Μόλις όμως έτέλειωσαν οι μέρες της ποινής του, τον έκάλεσε να παρουσιαστεί, τον έντυσε με καινούργια ρούχα από την κορφή ως τά νύχια και του έδωσε μιá θέση στο τραπέζι του.

— Θα σε παρακαλώ να μείνεις στο σπίτι μου μιá εβδομάδα, του είπε. Δέ θα περάσεις άσχημα μαζί μου. Τα βράδια θα παίζουμε μαζί γουίτ, τά πρωίνα θα κάνουμε τον περικατό μας στις όχθες του ποταμού και την ύπόλοιπη μέρα θα την περνάς ρεβαίζοντας, κάτω από τά δέντρα του κήπου μου. Όταν λοιπόν νιώσεις τον έαυτό σου δυ-

νατό και έν τάξει, σου ύποσχομαι να σου βρω και μιá κακή δουλιá...

— Μα είναι ζωή αυτή; ρώτησε ό πατέρας μου με μαλακωμένο ύφος. Μπορώ έγώ να συμμορφωθώ με τους κανόνες των καλών ανθρώπων; Θα ήθελα πολύ να σās εύχαριστήσω κύριε δικαστή, αλλά προτιμώ να φύγω...

— Δοκίμασε, μπορεί να πετύχει τό πείραμά μας, έπέμενε ό δικαστής. Τι έχεις να χάσεις; Άν δέν κατορθώσεις να μείνεις, τότε φεύγεις. Πίσταψέ με πως δέν θα σε θεωρούμε έξνο ούτε έγω, ούτε ή γυναίκα μου. Δέν είναι έτσι Κέλλια;

— Βεβιαότατα, άποκρίθηκε ή κ. δικαστή. Τον κ. Φίν τον δέχομε εύχαρίστος να μείνει στο σπίτι όσον καιρό θέλει. Θα τον παρουσιάσω στον κύκλο μας σαν ένα πολύ καλό φίλο.

Ο πατέρας μου κατέβασε τό κεφάλι τ.ν. Φαινόταν πραγματικά συγκινημένος. Ποτέ στη ζωή του δέν έτυχε να τον μεταχειριστούν σαν άδελφό. Άλλωστε βρισκόταν σε περίπωση που δέν μπορούσε να πιεί παρά μόνο νερό. Δέν είχε δεκάρα στην τσέπη του. Κι' αυτό τον έκανε άκόμα πιο αισθηματικό. Άρπαξε τό χέρι της κ. Κέλλια και τό φίλησε άπανωτές φορές.

— Νομίζω πως αν είχα προστα μου μιá μποτιλία γουίσιου, θα την έκανα κομματια, φώναζε μέσα σε μιάν αισθηματική έκρηξη. Θα ήθελα να κρεμαστώ αν...

— Ω, ώ! Έκανε καλοκάγαθα ό δικαστής. Μη σκορπάς έτσι γρήγορα τις ύποσχέσεις σου. Δοκίμασε πρώτα τον έαυτό σου! Κουμήθηκα στο βάθος της βόσκας,

χαιρέσαι για τον έαυτό σου και για τό παιδί σου!

Του έστριξε τό χέρι και τον ξανάκλεισε... στη φυλακή! Μόλις όμως έτέλειωσαν οι μέρες της ποινής του, τον έκάλεσε να παρουσιαστεί, τον έντυσε με καινούργια ρούχα από την κορφή ως τά νύχια και του έδωσε μιá θέση στο τραπέζι του.

— Θα σε παρακαλώ να μείνεις στο σπίτι μου μιá εβδομάδα, του είπε. Δέ θα περάσεις άσχημα μαζί μου. Τα βράδια θα παίζουμε μαζί γουίτ, τά πρωίνα θα κάνουμε τον περικατό μας στις όχθες του ποταμού και την ύπόλοιπη μέρα θα την περνάς ρεβαίζοντας, κάτω από τά δέντρα του κήπου μου. Όταν λοιπόν νιώσεις τον έαυτό σου δυ-

Κοντά τά μεσάνυχτα ό πατέρας μου δάψασε. Τό νερό δέν έλειπε απ' τό δωμάτιό του, άλλ' αυτό τό είδος του πισοτού δέν τον τραβούσε καθόλου.

(Ακολουθεί)

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΣΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ

5.

— Στη Στρατιωτική Σχολή, Κύριε, απάντησε ο κ. Μακρομούσης στον πατέρα του Τάκη. Στη Στρατιωτική Σχολή, εκεί είχε πάει.

— Τ' άκουσ' κουτορνίδι; πέταξε στο διπλανό του ο Τάκης, με μιὰ σκουντιά.

Δεκαπέντε μέρες από τότε μιλούσαν ακόμα για τόν Τάκη στη Στρατιωτική Σχολή, για τη μεγαλόπρεπη ύποδοξη που του έκαναν — τί ταμπούρα, τί τρομπέτες, τί μεγάλη επίσημη στολή του θυρωρού κτλ. κτλ. Μά ο φίλος μας, ακόμα να μπορούσε να καταλάβει όλη αυτή την υπόθεση, είχε άπορίες:

— Γιατί τάχα ο πατέρας μου, σκεπτόταν, που θά 'ταν ένδοξοισσισμένος να μ' έβλεπε στη Στρατιωτική Σχολή άογότερα, τραλάθηκε που έγω τὰ κατώφερα και μπήκα πιδ νωρίς;

Στό μεταξύ, σκάρωσε και έπισκεπτήρια. Θαυμάστε ένα απ' αυτά:

ΤΑΚΗΣ ΜΙΚΡΟΓΕΦΥΡΑΚΗΣ
ΑΠΟΙΚΟ-ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ
ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

“Ο άπιστος ο Άγουρίδας όμως ούτε με τις κάστες δεν έλεγε να πιστέι. Όλο τόν κοροϊδεύε για τούς τίτλους του” έκείνο πιδ το «Βασιλιάς της Μαδαγασκάρης» τόν έκανε να ξεκαρδίζεται από τὰ γέλια.

— Μά τί βασιλιάς της Μαδαγασκάρης είσαι, του έλεγε, αφού δεν είσαι μαύρος;

— Και τί, όλοι οι μαύροι είναι βασιλιάδες της Μαδαγασκάρης;

— Όχι, μά ο βασιλιάς της Μαδαγασκάρης πρέπει να 'ναι μαύρος. Δεν καταλαβαίνεις;

— Όστε φταίει που δεν είμαι μαύρος. Και δε γίνομαι;

“Ο Τάκης δεν είχε δει ποτέ του νέγρους. Δεν άργησε όμως να βρει μιὰ ευκαιρία που θάβλεπε και απ' αυτούς. Θά μάθετε παρακάτω πώς.

“Ήταν Κυριακή. Τὰ παιδιά του Κολλεγίου γύριζαν από ένα περίπατο και περνούσαν την πλατεία όπου είχαν στηθεί ένα σωρό παράγκες φωτισμένες για τὸ πανηγύρι που γινόταν κάθε χρόνο. Σε μιάν απ' αυτές, λοιπόν, ο Τάκης είδε νέγρους: ήτανε ζωγραφισμένοι πάνω σ' ένα μεγάλο πανί. Φαντάζεστε πιδ τη χαρά του!

— Είναι οι νέγροι μου, να και οι φοινικίες μου, έλεγε από μέσα του καταχαρούμενος βλέποντας τις φοινικίες και πιστεύοντας πώς αυτές οι παραστάσεις ήταν —μά από πού άλλου;— από τη Μαδαγασκάρη.

“Υστερα από τέτοια θεάματα, καταλαβαίνετε πώς δούλεψε ή φαντασία του. Έκτιζε κιόλας καλύβια νέγρικα, έβγηνε λευκούς, σκαρφάλωνε στις πελώριες φοινικίες χωρίς τὸν παραμικρό φόβο.

Μόλις φτάσανε στο Κολλέγιο, ο Διευθυντής κ. Μακρομούσης μάζεψε τὰ παιδιά και τούς ειπε:

— Άπόψε, παιδιά μου, όλοι έκτός από τὸν Τάκη Μικρογεφυράκη — και λυπάμαι πολύ βέβαια γι' αυτό, πρέπει όμως να τιμωρηθεί — απόψε, λέω, θά πάμε να δούμε τὸ τσίρκο που εγκαταστάθηκε στην πόλη μας.

“Ήταν ή πρώτη φορά που ο Τάκης δεν μπορούσε να συγκρατήσει τὰ δάκρυά του. Μά σε πέντε λεπτά είχε παρηγορηθεί μοναχός του.

— Στο κάτω - κάτω, έλεγε, γιατί να 'μαι παραπονεμένος; Μήπως δεν είδα έγω αληθινούς νέγρους, αληθινὰ φοινικόδεντρα, αληθινούς ψημένους ανθρώπους; Και... δεν κάνω και μόνος μου τσίρκο.

Γύρισε τότε στον Άγουρίδα που ήταν δίπλα του και τόν άκουγε γελώντας και τού ειπε:

— Άκόμα δεν πιστεύεις έσύ, πώς είμαι βασιλιάς της Μαδαγασκάρης; — Όχι.

— Έπειδή και καλά δεν είμαι νέγρος, ε;

— Ναί.

— Τότε, φίλε μου, θά δεις πώς αν μού βγάλεις τὸ άσπρο πεσί, θά βρεις τὸ μαύρο, τὸ πραγματικό μου, από κάτω. Κοροϊδεύε, κοροϊδεύε... Μά θά τὸ δεις και θά κάνεις τὸ σταυρό σου! Όσπου να γυρίσεις θά 'χω ξύσει από παντού τὸ άσπρο μου πεσί και συ θά 'χεις μπροστά σου τὸ βασιλιά της Μαδαγασκάρης για να τὸν προσκυνήσεις!

Μόλις έστριψε ο επιμελητής που περνούσε κείνη την ώρα από μπροστά του, ο Τάκης τὸ σκάσε κρυφά απ' τὸ διάδρομο, χώθηκε στην πρώτη τάξη που βρήκε, έκλεισε την πόρτα πίσω του κι άρχισε να γδύνεται γρήγορα-γρήγορα.

Θά δεις τώρα κ. Άγουρίδα, που δεν πιστεύεις...

“Όταν γυμνώθηκε ολότελα, στοίβαξε τὰ ρούχα του μες στη σόμπα και παίρνοντας ένα-ένα τὰ μελανοδοχεία τὸν θρανίων τὰ έχυνε άπάνω του αναποδογυρίζοντας τα κι έτριβε καλά-καλά όλο του τὸ σώμα από τὸ κεφάλι ως τὰ πόδια.

“Όταν όλη αυτή ή μεταμόρφωση τέλειωσε, άρπαξε τὸ σκέπασμα της σόμπας, πήρε ένα ξύλο και χτυπώντας το άπάνω σ' αυτό τὸ νέο είδος γκόνγκ, βγήκε έξω φωνάζοντας:

— Τομαγιάκ! Τομαγιάκ!.. (αυτή ήταν, καθώς φαίνεται, ή πολεμική κραυγή του μαδαγασκάρικου στρατού).

“Η κυρά-Φρόσα που έτοιμάζε στο φούενο τὰ φαγητά εξαφνιάστηκε από τὸ θόρυβο κι έτρεξε να δει τί συμβαίνει. Απότομα βρέθηκε μύτη με μύτη με τὸν μικρό νέγρο που τρεχε με τέτοια φόρα, που

έκείνη χωρίς να θέλει ή κατοικίδια, παραμέρισε κι έτσι πέρασε ανεπιλόγητος ο γιος τὸν Αφρικανικὸν Έκτασιν. Μόλις όμως συνήλασε κάπως, έτρεξε φωνάζοντας:

— Κυρία Μακρομούση μου, Κυρία Μακρομούση, ένας νέγρος, ά, ένας νέγρος που έέφυγε απ' τις παράγκες!

“Η κυρία Μακρομούση πετάχτηκε δεν είδε κανένα νέγρο, μόνο άκουγε τις τρομακτικές φωνές μες στην αλλη. Έτρεξε τότε και είδε ένα νεγρικό που χορεύε και κηδούσε θεόγυμνο.

Δεν τὰ χάσε στιγμή. Τὸν πλησιάζει με μεγάλη τσιφροσύνη κι άρχίζει να τὸ μιλάει και να τὸ ρουτίει:

— Έσύ νέγρος, δού καλά, καλά, χι, χι, χι! Έσύ έρθεις να φας γλυκό μαζί μας, ευχαριστημένο έσύ, έλα, έλα, φας γλυκό, γλυκό!

Και τὸν έπρωραγε πρὸς τὴν τραπέζια για να τὸν κάνει να σταματήσει την άγριο-χαρά του, μπροστά στο παιδιά που είχαν μαζευτεί σὰ παραθύρα.

Και κεί, έγω τὸν δίνε πιστότα, καραμέλες και σοκολάτες τὸν πε:

— Έσύ, μην κουνηθείς. Έγω πηγαίω, φέρνω σου κάτι.

“Εν τάξει, κέφτηκε ο Τάκης, μά χαρά! Άκριβώς όπως στη Στρατιωτική Σχολή. Δεν είναι κι άσχημα, με μεταχειρίζονται βασιλικώτατα, όπως άρμόζει στο βασιλιά της Μαδαγασκάρης.

“Η κ. Μακρομούση ξεαναθύρισε έτοιμη για να βγει έξω, με κινέλλο, και κρατώντας ένα παντελονάκι τὸ μπάνιο.

— Φόρεσε αυτό, τὸν ειπε, θά 'σαι καλύτερο. Έσύ, ευχαριστημένος.

Μά και βέβαια που ήταν ευχαριστημένος.

“Όταν φόρεσε τὸ παντελονάκι, ή κ. Μακρομούση τὸν πήρε από τὸ χέρι:

— Έσύ έλα, έγω πάω σε μπαμπά σου.

“Α, όχι, να λείπει, ευχαριστώ, αυτό θά 'τανε καθαρή ψευτιά.

— Στόν μπαμπά σου, πλατεία, ε, Μεγάλο τσίρκο, και; Έλα πηγαίνουμε δυό.

Και διασχίζοντας όλη την πόλη, ο Τάκης ο Μικρογεφυράκης, ο νέγρος βασιλιάς — τέλειος νέγρος αυτή τη φουά — πήγε χέρι με χέρι με την κυρία Μακρομούση στο τσίρκο.

— Ο κυριος Μακρομούσης, θά 'λεγε ο Τάκης μού απαγορεύεις την παράσταση, άλλα άφοβ ή κυρία Μα-

κρομούση θέλει, έγω τι να κάνω; Μπορώ να μην πάω;

Μόλις έφτασε στον τόπο τὸν πανηγυριού, ή κ. Μακρομούση δεικνύθηκε στο «Μέγα Θρηιοτροφείο». Άνέβηκε τη σκάλα που οδηγούσε στο Λογιστήριο και ξεκινώντας τη γυναίκα που κοιμόταν πίσω από τὸ Ταμείο, της ειπε:

— Κυρία, αυτός ο μικρός νέγρος σὰς τὸ σκάσε. Τὸν τσακώσαμε στο Κολλέγιο και σὰς τὸν ξεαναφέρνω.

— Α! έκανε ή ταμίας, σὰς ευχαριστούμε πολύ, τί καλή που είστε!

Από τὸ ταμείο της ή ταμίας δεν έβλεπε παρά την κ. Μακρομούση. Από τὸν Τάκη Μικρογεφυράκη δε φαινόταν ούτε ρουθούνι.

— Κυριάκο, Κυριάκο! φώναξε έκείνη.

“Ο Κυριάκος ήταν ο πιδ παλιός εκεί μέσα στο τσίρκο, άνθρωπος της εμπιστοσύνης, ένα είδος άρχιεπιστάτης στο «Μέγα Θρηιοτροφείο».

— Κυριάκο, τὸν ειπέ ή ταμίας, οδήγησε αυτό τὸ ζέβρο στο στάβλο και κοίταξε να μὴ μὰ; τὸ ξεανακάσει πιδ, άκουσ'.

Καταλάβατε, τί συνέβηκε; Η ταμίας δεν καλάκωνε και για τὰ τρύπανα τὸν αυτιών της τί νέγρος, τί ζέβρος, ήταν ένα και τὸ αυτό!

“Ο Κυριάκος πάλι δεν παραξενεύτηκε. Ήταν συνήθισμένος να ανακατευεται κάθε τόσο με τούς πάνθηρες, τις άκορδες, τις δάγκες, τὰ τσακάλια, τὰ φίδια και όλων τὸν ειδὼν τούς κτηήμιους. Άρπαξε, λοιπόν, τὸν Τάκη από τὰ μπράτσα. Η κ. Μακρομούση, έκπληκτη, ρώτησε:

— Μά πώς, κυρία, θά τὸν στείλετε στο στάβλο;

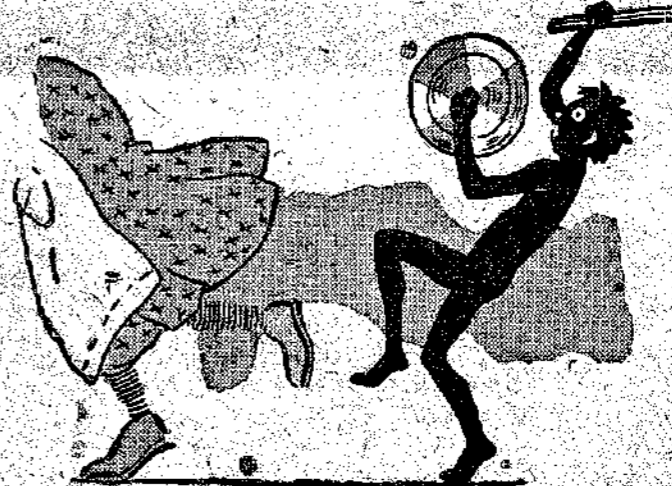
— Μήπως θέλατε να τὸν βάλουμε στην κορβατοκάμαρά μας; απάντησε ή ταμίας. Έννοια σας και ή βρώμη και τ' άχυρα δεν τούς κατοικιώνται!

Ένας στάβλος βρώμη, άχυρα...

“Η κ. Μακρομούση, συγκινημένη και παραξενεμένη έσυρε για τὸ Κολλέγιο.

Και στο διάστημα αυτό, θά ρωτήσετε, ο φίλος μας τί έκανε; Δεν άκουγε τις συζητήσεις που γίνόνταν; Δε φοβήθηκε τὸ στάβλο και τ' ά-

για τὸν που ορισμένως θά τὸν συντρόφευαν; Και δε φοβήθηκε άκόμα τούς ανθρώπους τὸν Θρηιοτροφείου, που κάποτε θά τὸν ανακαλύπταν; Θά τὸ δούμε σε λίγο. (Ακολουθεί)

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΤΙ

Πύρινη φλόγα σ' εξαυλωμένο κορμί! Με νηστεια υπόσταζες τὰ πλήθη σέβας καιρούς Κι' εἶχες εἰδω φερόμενο τὸν Κρίθνα που λέν τῆς Ἰνδίας οἱ μύθοι.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Καλοῦ ποῦρθε νὰ σώσει, Γιά τὴν Εἰρήνη τὸ αἶμα σου εἰχὴν. Σ' εὐλογία τὸ χέρι εἶχες σηκώσει, σάν ἡ σφαῖρα σου πέρασε τὰ στήθη.

Χέρια που φέραν τὴν Ἐλευθερία, χεῖλη που Ἄγαπη κηρύξαν καὶ Εἰρήνη εἴχανε τὰρα ἀνάπτυκα καὶ κρῖνα. Ὅπως ἡ φλόγα που ἀνάφες δὲν σβήνει θὰ φέρει τὴ δύσκολη πορεία αὐτῶν που θέν τοῦ κόσμου τὴν Γολάνη.

Ἑλληνική Ραχοβία [B]

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΝΕΡΑ ΓΛΑΣ

Ἦταν μιὰ ἀγνοσιτάτη Ροδαγγή. Καθισμένη σὲ μιὰ Ἑλληνική ραχοβία, ἀτένιζε τὴν γαλάζια θάλασσα. Μὰ ἀπὸ τὴν φουφούσα. Ἔνα Τρεχαντήρι, που τὸ δὴγούσε ἕνα Τρελλὸ Ναυτάκι, ἀρμένιζε στὸ πέλαγος, ἐνῶ ἕνα Θαλασσοπούλι, πετούσε ἀπὸ πάνω του.

Κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο, μιὰ Λευκή Μεταλόδο, πετούσε πάνω ἀπὸ μερικά Ἀγριοκολοῦδα καὶ Κυνλάμινα.

Λίγα Σπονδυλάκια καὶ Χελιδονάκια πετούσαν γύρω μου τυββίζοντας. Πὸ μορσά, μιὰ Βοσκοπούλα ἐβοσκε λίγα Ἀγριοκάτσικα, ἐνῶ ἐπαίξε μὲ τὴ φλογέρα τῆς τὸ Τραγοῦδι τῆς Λευτεριάς.

Ἐξάφνου, ἀπ' τὴν γαλήνια θάλασσα πρόβαλε μιὰ Μικρὴ Νεράϊδα. Τὴ δόμορφη που ἦταν, Θεὸς μου! Εἶχε μακρὰ πρασινωπὸ φουστάνι, δλόχρυσο μανδύα καὶ μακρὲς δλόλευκες φτεροθύγες. Τὰ μάτια τῆς ἦταν σάν λαφείρια καὶ τὰ χεῖλη τῆς σάν κοράλλια.

Στὰ μακρὰ χροῦσά μαλλιά τῆς που τὰ ἀνέμιζε ὁ Ζέφυρος, εἶχε στερεωμένο ἕνα μεγάλο Γαλάζιο Ἀστὲρ. Στὸ δεξιὸ τῆς χέρι κρατοῦσε ἕνα χρυσοράβδι που ἔλαμπε σάν Ἀσπραπὴ. Μέσα στὴν αἰσιπὴ ἀντίχησης ἡ γλυκεῖα τῆς φωνή: «Ἐμεῖς ἡ Μικρὴ Νεράϊδα καὶ ἤρθα νὰ σε πάρω στὸ Βασίλειό μου. — Θέλεις νὰ ῥθεις;» «Ὁ, πάρε με, Μικρὴ Νεράϊδα, τῆς εἶπα, θέλω πολὺ νὰ ἴδω τὸ Μαγεμένο Βασίλειό σου».

Μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κηδήσαμε ἀπὸ τὴ θάλασσα. Σὲ λίγα λεπτά φθάσαμε στὸ Μαγεμένο Βασίλειό τῆς. Ἦταν ἕνας μεγάλος κήπος ἀπὸ Ζουρ-

πούλια, Βιοδέτες καὶ Ἐντελθαῖς, που ἀνάμεσα τους ἐπαίξαν χλιὰ δυὸ παιδάκια. Μὰ ξαφνικὰ ἐξήγησα καὶ βρέθηκα ἐξαπλωμένη στὴ ραχοβία. Ὅλα ἦταν ἕνα ὄρατο ὄνειρο...

Λαρισινή [Γ]

Η ΜΙΚΡΗ ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ

Μέσα στὴ βαρυνειμωνιά... ἂλλ' ἡ φύση κοιμάται καὶ συγχρόνως ἐτοιμάζεται γιὰ νὰ ἐκπληρώσει στὴν θάλασσά ἡ ὁμορφὴ κόρη μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ τὰ γαλάζια μάτια, που τὴ λένε Ἄνοιξη...

Κανένα δένδρο, κανένα λουλούδι δὲν εἶναι ἀνθισμένο... Ὁ κήπος μένει γυμνὸς ἀπ' τὰ στολίδια που τοῦ πήρε ὁ γερὸ-Χειμῶνας.

Μὰ ξάφνου, τί βλέπω; Ἡ μικρὴ ἀμυγδαλιά ἀρχισε ν' ἀνθίζει. Εἶναι βέβαια ἀκόμη γριὰτὴ μπουμπουκιά ἀλλὰ κάπου-κάπου, ἐξεπεῖται κανένα λευκὸ ἀνθάκι σάν ἀστεράκι. Αὐτὸ τὸ θέαμα τῆς μικρῆς ἀμυγδαλιάς μου γέμισε τὴ καρδιά ἐλπίδα πὸς δὲ θ' ἀργίσει καὶ ἡ Ἄνοιξη νὰ φανεῖ.

Ἰσάδνη [Γ]

ΤΙ ΚΙ' ΑΝ ΒΡΕΧΕΙ...

Χειμῶνας ἐφθάσε. Τὸ χιόνι Ὅλα τοῖγδρω τὰ παγώνει. Τί κι' ἂν φουάει; Τί κι' ἂν βρέχει; Στὸ χροῦσὸ του καθένος τρέχει Σάν ἔχει γνώση καὶ μυαλό.

Τὰ δίχτυα ἐτοιμάζει ἀπὸ νωρίς — Τί κι' ἂν μπορέσει καὶ νὰ πηνγεῖς; Ὅταν ἡ θάλασσα ἀγαριέει; — Ὅλη τὴ νύχτα θὰ φασεῖ. Κάτω, ὁ Πατέρας, στὸ γυαλό.

Ὁλιμερῖς, ἀπ' τὸ πρῶτο, Δὲν ἠσυχάζει οὔτε στιγμή Μαγειρεύει, ράβει, πλύνει. Μὲ τάξη, ὅτι πιάσει, ἀφίνει. Πρῶτη, ἡ Μητέρα, στὸ χωριό.

Στὴ σάλα μόνη μένει, κι' ὅλη τὴ μέρα, ἰφάνει — Ὡς που ἡ καρτίνα ἐσπερίνῳ χτυπᾷ κοντὰ τὸ δαίλανό — ἡ Μαργιὸ στὸν ἀργαλειό.

Ἄπ' τὰ χαράματα πρῶτο, θὰ σηκωθεί καὶ θὰ ἐλθεῖ. Τὸ κονδουῖνι τίκι - τάκι; Παίρνει γρήγορα τὴ σάκκα. Καὶ νὰ κι' ὁ Μιμῆς στὸ σχολεῖο.

Σάντα Λουκία [B]

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 305ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΛΥΣΕΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Πὸς προκηρύχθηκε στὸ φύλλο τῆς 4 Ἰανουαρίου καὶ ἐλθεῖ στὸ φύλλο τῆς 21-23 ἰουνίου 1947. Ἀποκριθεῖσαν στὸ εἰσῆμα σὰν 179 Πνευμ. Ἀσκήσεις.

Οἱ τρεῖς ἀριθμοὶ που ἀκολουθοῦν κάθε ὄνομα σημαίνουν ὁ πρῶτος τίς σωστὲς λύσεις, ὁ δεύτερος τὰ ἔσομα λύσεων — ἕνα γιὰ κάθε δεκά λύσεις ἀσκήσεις ἢ κλάσμα τους — καὶ ὁ τρίτος τὰ ἔσομα Ἐπιμονῆς — ἕνα γιὰ κάθε δυὸ φυλλάδια που ἐπέμπε ὁ λύτης. Τὰ βραβεῖα ἀπονέμονται μὲ τὸ ἔξης σύστημα: Α' Βραβεῖο παίρνουν στὴ Μεγάλῃ Τάξῃ δυὸ ἔλυσαν πὸ 9-10 τῶν ἀσκήσεων καὶ στὴ Μικρῇ πὸ 8-10. Β' στὴ Μεγάλῃ Τ. ὅσοι ἔλυσαν πὸ 8-10 καὶ στὴ Μικρῇ πὸ 7-10. Γ' στὴ Μεγάλῃ Τ. ὅσοι ἔλυσαν πὸ 7-10 καὶ στὴ Μικρῇ πὸ 6-10. Ἐπιτανο παίρνουν ὅσοι ἔλυσαν πὸ 2-3 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀσκήσεων που ἔλυσε ὁ τελευταῖος τοῦ Γ' Βραβεῖου σὲ κάθε Τάξῃ. Οἱ ὄλοιοι καὶ οἱ δυὸ Τάξεις πέρασαν στὴν Ἐπιμονή Μνεῖα. Τὰ βραβεῖα δινοῦνται ὁ ὅσους ἔχρυν βραῖ τὴς περιπτώσεως λύσεις — σὲ κάθε Τάξῃ: ἕνα πρῶτο, δυὸ δεύτερα, τρία τρίτα — ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἔχρυνται ἰσοτιμοῖ. Τιμῆς κι' ἀμοιβῆς δόζει ὁ Ὁδηγὸς τοῦ Συνδρομητοῦ (Κεφ. Ε' § 2-6).

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΑΞΗ (σὰν 15 εἰδὼν καὶ πάνω καθὼς καὶ ὅσοι δὲν σημειώσαν ἡλικία).

- Α' ΒΡΑΒΕΙΟ: Ἡρακλῆς 163, 17, 7.
- Β' ΒΡΑΒΕΙΟ: Αἰὼν Ἀριστέων 154, 16, 7. Κομπούτσιος 147, 15, 7.
- Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ: Καρανῆς 143, 15, 7. Παλιόαρχος 133, 14, 7. Ἰακωβὸς 132, 14, 6.
- ΕΠΙΤΑΙΝΟΣ: Σπουρῆτα 115, 12, 5. Ζέφυρος 96, 10, 6. Σάντα Λουκία 96, 10, 4. Σαντὴ Ἀναβία 90, 9, 5.
- ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Νικόλαος Λαδικὸς 85, 9, 6 Νίκος Ρ. Καραολίδης 83, 9, 4. Τρεχαντήρι 73, 8, 7. Δὸν Κιγώτης 44, 6, 8. Γελαστός Λογοτέχνης 22, 3, 1. Σιδιηρόης Δούξ 10, 1, 1.

ΜΙΚΡΗ ΤΑΞΗ (πὸν καὶ κάτω)

- Α' ΒΡΑΒΕΙΟ: Μαροθωροδρόμος 168, 17, 7. Τσούτσιος: Λευκὸ 167, 17, 7. Ἐπερσυνητῆς τῶν Ἀστῆων 159, 16, 4.
- Β' ΒΡΑΒΕΙΟ: Μαύρο Μάτι 155, 14, 7. Μελανούρι 133, 14, 7.
- Γ' ΒΡΑΒΕΙΟ: Παύλος Ν. Οἰκονόμος 122, 13, 7. Ἀδάμος Βόρας 117, 12, 5. Γαλάσιος Ὁδρανὸς 110, 11, 5.
- ΕΠΙΤΑΙΝΟΣ: Μούσο Βέλος 109, 11, 6.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ. Ἐγκριμένον ὑπὸ τοῦ Ἰκουργεῖο τῆς Παιδείας ὡς ἐλευθέρου ἀνάγνωμα δι' ἅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα (1932) Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935).

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΤΗΛΗΡΓΕΤΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐπιτοία δὲ 30.000, Ἐξάμηνη δὲ 25.000, Τρίμηνη δὲ 15.000.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἀγγλίας, Αἰγύπτου Λίρες 30 Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων κρατῶν, Δολλάρ. 30. Ἐξάμηνη Ἐναλόγως. Τιμὴ φύλλ. δὲ 1.500.
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ/ΚΑΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ.
Ἀποστολῆς: Πρὸς τὸ περιοδικὸν «Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ», Ταχυδρομικὴ Θυρίδα 238, Ἀθῆναι.

ΙΔΙΩΤΗΣΙΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (+ 1941)
ΜΑΡΙΑΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΧΡ. ΝΑΤΣΙΟΥ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ Π. ΜΟΥΣΔΡΑΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ
Ἀρχίζει τὴν 15ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην ἰουλιῆ- ποτε μηνός.
ΓΡΑΦΕΙΑ
ὁδὸς Ἀριστείδου 10
Ἀθήναι.

Νεοσυρνεῖτης 33, 9, 7. Πουλί τῆς Καταιγίδος 78, 8, 3.

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ: Μικρὴ Λογοτέχνης 72, 8, 4. Φρόσω Δεκαβάλλα 67, 7, 4. Διονιστοφανεμένη Ἑλλάδα 69, 49, 5, 6. Γριδ-Μαριέττα 46, 5, 3. Μιρότα 5. Προσκόλιον Σημα 57, 6, 6. Κινεζάκι 54, 6, 2. Κάστρο τοῦ Μυστρά 4, 5, 2. Καινοβόριο Φεγγάρι 42 3, 2. Τριπολιτοῦται 39, 4, 2. Λέων τῶν Θεομοτυλῶν 37, 4, 2. Λυκόπουλο 17, 2, 4. Μικὰ Παπαθανασοπούλου 2, 1, 1.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ"

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστείδου 10 τὴν 20ην Μαρτίου

Ἀθῆναι ἡμέρα ἡν ἐποίησαν ὁ Κύριος ἀγαλλιασόμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἀρχίζει τὸ λόγο τὸν ὁ Σαβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Τιμόθεος κατὰ τὴς ἑορτῆς τῆς ἐνοσηματώσεως τῆς Λαδδεκανήσου που ἐγεγε τὴν Κυριακὴν στίς 7 Μαρτίου στὴ Ρόδο καὶ εἶναι νομίζω τὸ σημαντικώτερο γεγονός αὐτοῦ τοῦ μηνός.

Ὁ Λαδδεκανησιακὸς λαὸς, Ἑλλάδος ἀπὸ ἐθνικὸ ἐνθουσιασμό, μπροστὰ στὴν πραγμάτωσὴ τοῦ ὄνειρου του που τὸν βραχνάειζε μὲ μᾶς τους, ἐλευθέρους ἀδελφούς του ἐπὶ ἔτη αἰῶνες τῶρα, ἐπεφύλαξε ἑξαίρετικὴν ὑποδοχὴν στὸ Βασίλειον καὶ τοὺς ἐμπροσώπους τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὰ Ἑλληνικὰ πολιτικά που τὰ ἐκέρχονε χροῖνια τῶρα νὰ τοῦ φέρουν τὴ Λευτεριά, κἀνοητίας τραγοῦδι τὸν νόνο του καὶ τὴ νοσταλγία του.

Ὁ Παναγιά μου κἀμετο τὸ φύλλο νὰ γυρίσει νὰ τρέξει πάλι τὸ γερὸ στὴν κρατικὴν του βρῦση. Στείλε Θεὲ τὴ Λευτεριά μ' ἕνα σου περιστέρι. Μὲ τοῦ γυαλοῦ τὰ κίματα καὶ τὸ γλυκὸ τ' ἀγέρι...

Ἑλλήνες ἀδελφοί, βροντοφωνεῖ ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου πρὸς τὰ συγκινητικώμενα πλήθη: Δεῦτε Ἀδελφοί ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φαιτός, τῆς αἰωνίου Ἑλληνικῆς Πατρίδος! Ἀγαλλιάσθε Ἑλλήνες ἀδελφοί, Λαδδεκανήσιοι, διότι Μεγά ὄντως τὸ ἀγαθὸν τῆς Ἐλευθερίας. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιάσθε σήμερον, ὅτι ἐκατέφη ἡ ἀϊστή καὶ καρτερία σας καὶ εἶδετε

τὴν μεγάλῃν καὶ ἐπιφανῆ ταύτην ἡμέραν, ἡν ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων μας ἐχάρισε. Ἀὕτη ἡ ἡμέρα ἡν ἐποίησαν ὁ Κύριος ἀγαλλιασόμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ.

Τὴν Κυριακὴν, στίς 29 Φεβρουαρίου, ἡ «Πρῶτος Ἀημοσία Ἐμπορικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν» ἔδοσε ἀπὸ Θεάτρο Κεντρικὸ μιὰ φιλανθρωπικὴ ἐορτὴ ὑπὲρ τῶν σχολῶν τῆς Κοινότητος. Στὴν ἐορτὴν που ἔθεσε ὑπὸ τὴν προστασία του ὁ πλουρογὸς τῆς Παιδείας κ. Ἀντώνιος Παπαδήμος, καὶ τὴν ἀνοῖξε μὲ δυὸ λόγια ὁ διευθυντῆς τῆς σχολῆς κ. Νικ. Κυριακόδης, παίζηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία καὶ τὸ «Ψυχασάββατον» κ. Γρηγ. Ξενοπούλου κατὰ διδασκαλία του ὑποδιευθυντοῦ τῆς σχολῆς κ. Χρ. Φαλιώφ. Θεομὰ συχαρητήρια καὶ στὴ σχολὴ καὶ στοὺς διευθυντές της.

Ἡ Χ.Α.Ν. ἔορτασε στίς 29 Μαρτίου τὰ εικοσιπεντάχρονα της. Τὴν ἐκλεκτὴν αὐτὴν συγκέντρωση ἐτίμησε καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλέας. Τὴν ἐορτὴ ἀνοῖξε μὲ δέηση κ' ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸ ὕμνον ἡ χορωδία τῆς Χ.Α.Ν. ἀπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ κ. Πολύαιμου. Συχαριστῶ τὴ Χ.Α.Ν. γιὰ τὴν σεμνὴν αὐτὴ ἐορτὴν τῆς καὶ τῆς εὐχόμενα νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο της καὶ νὰ ἐορτάσει κάποτε καὶ τὰ ἐκατὸ χρόνια της.

Κάθε μέρα ἐχρυνται στὸ γραφεῖο μου Διαπλαστούλα κ' ἀναγεῖνον τὴν συνδρομὴν τους γιὰ τὸ 1948 Μὰ κ' ἀπὸ τῆς ἐπαρχίης λαβαῖνω γράμματα κ' ἑπιταγῆς. Ἐχρυνται ὅσοις μὲ θυμηθῆκαν κ' ἐσπευσαν ν' ἀναγεῖσαν τὴν συνδρομὴν τους, παρακαλῶ δὲ καὶ τοὺς ἀλλοῦς νὰ τοὺς μνησθῶν.

Ἐχρῆς δικίω, Γελασίνα, κ' ἐγὼ ἔχω αὐτὸ τὸ παρόμοιο ἀπὸ τοὺς παλιούς μου συνεργάτες που δὲ μὲ θυμοῦνται πὸ συχνά, ὅπως πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν. Ποῖος ἔξερα... Ἴσως νᾶναι ἄλλοτὸ ἀπασχολημένοι. Ἐγὼ ὅμως πάντα τοὺς ἀγαπῶ ὅπως καὶ πρὶν καὶ τοὺς περιμένω...

Μικρὴν Πεταλοῦδιττα, εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Τὰ φύλλα που σου εἴπαμε σαὺ τὰ ἐστειλά καὶ σ' ἐχρῆσσα μὲ τρεῖς χιλιάδες δραχμῆς, τὴν ἀξία τους.

Σ' εὐχαριστῶ Σάντα Λουκία γιὰ τὸ γράμμα σου, τὸ γράμμα ἀγάπης. Ἐχρῆς ἀπόλυτα δικίω μὰ βλέπεις οἱ περιστάσεις εἶναι πολὺ δύσκολες. Ἐπίσης σ' εὐχαριστῶ καὶ ὁ κ. Φαίδων γιὰ τὴς εὐχρῆς σου. Ἀποσώχαστο ἔσταιλω.

Ἐλαβα τὸ γράμμα σου, Ἐντελθαῖς καὶ γέλασα ὅπως μὸν γράφεις πολὺ μὲ τὸ περιοδικὸ που ἀναφέρεται καὶ τὸν κανὼν που ἔχαμες. Ὅπως γιατί

νὰ στενοχωριέσαι τόσο; Ὁ καθένας εἶναι ἀξίος τῶν πράξεων του κ' ἀπ' αὐτῆς κρῖνεται κ' ἀπ' τοὺς ἄλλους. Ὁ κ. Ξενοπούλος σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ ὅσα γράφεις γι' αὐτόν καθὼς κ' ὁ Ἀνανίας που τόσο πολὺ σὲ διασκαδάζει.

Νὰ λοιπὸν ὄστω ἀπὸ δυὸ χροῖων αἰσιπὴ κ' ἡ καλὴ μου Ἀγρόνταξη, ἡ καλιὰ μου Κόκα, που τέλεισες πιά τὸ γυμνάσιο καὶ φοβᾶται μὴν εἶναι μεγάλη—δεκαοχτὼ χροῖων κορίτσι— που ἐναγχαρήθηκε συνδρομητοῦριά μου κ' ἀποφάσισε νὰ ξαναρκεῖ πάλι στὴν κίνησὴ μου μὲ τὰ ὅλα της. Χαίρετίζω μ' ἐνθουσιασμό τὸ ἐναγχαρήσιο τῆς καλῆς μου Κόκας καὶ τὴν εὐχαριστῶ μ' ὅλη μου τὴν καρδιά γιὰ τὰ καλά της λόγια. Τὸ ἴδιο κ' ὁ κ. Φαίδων, ὁ Ἀνανίας, ἡ Κυρὴ Μάρθα κ' ὅλο μου τὸ σπιτικό.

Ἡ Δροσοσταλίδα καὺ μ' ἄλλα χαριτωμένα σ' ἕνα ὄρατο τῆς γράμμα μὸν γράφει καὶ τὰ ἔξης: Στὴν τάξῃ μου λέν ὅτι γράφω πολὺ καλῆς ἐπέσεις κ' ὅτι ἔχω ταλέντο. Νομίζω δι' τοῦτο τ' ὄφειλω σὲ σένα. Τὴν εὐχαριστῶ πολὺ.

Ἡ Σανθούλα σὲ μιλῶ χαρτὶ χαρούμενο, χαρούμενη μὸν γράφει χλιὰ δυὸ ἐνθουσιασμένη ἀπὸ τὸ πρῶτο μου φυλλάδιο πὸν τῆς ἔδοσε γράματα γιὰ κ' ὁ ταχυδρομὸς που τὸ πῆγε. Πάσο μὲ σγαυνοῦν τὰ γράμματα αὐτὰ τῶν παιδιῶν μου!

Κι' ὁ Κάστωρ μὸν γράφει: «Ἀπὸ τὰ νέα σου μυθιστορήματα εἶμαι κατενθουσιασμένος κ' ὁ μικρὸς μὸν ἀδελφός διαβάζει τίς. Περιπέτειες ἀπὸ Κολλέγιο» μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό κ' αὐτός».

Θεομὰ συχαρητήρια, Ἀγριοκολοῦδο γιὰ τὰ εἰσοσῆρια στ' ἀρχαία καὶ στὰ Νεοελληνικά καθὼς καὶ γιὰ τὸ δεκάεξή στα γαλλικά. Φαίνεται πὸς καὶ σ' ἄλλα μαθήματα δᾶναι ἀναλόγοι οἱ βαθμοὶ σου.

Ὁ Πάρος ντράπηκε, λέει, διὰν εἶδε στὴν ἀλληλογραφία μου πὸς τὸ Σπέρτα Μονάχο που εἶναι μόλις δέκα ἔτων μὸν γράφει, ἐνῶ ἐκεῖνος τέσσαρα χροῖνα συνδρομητῆς μου καὶ δεκατέσσαρον ἔτηγ δὲν μὸν εἶχε γράφει ἀκόμα. Ἀς ἐλάσω πὸς πᾶσα πιά που πῆρε καὶ ψευδάνυμο θὰ μὸν γράφει τακτικά.

Μακεδονομάχε, Τζὸ, Ἐλεῖθερο Πουλί, καὶ Ὀδυσσεύ — καλὰ μου παιδιὰ, καὶ τὰ δικὰ σὰς ὄρατα γράμματα διαβάσα, ἐξετέλεσα, χάρηκα γιὰ ὅσα μὸν γράφετε. Λυποῦμαι μόνον που σήμερα δὲν ἔχω τόπο νὰ σὰς ἀπαντήσω χωριστά.

